

**“ТҮШИГ ИНТЕРНЭШНЛ” ХХК-ИЙН
(ХЭНТИЙ АЙМАГ, БОР-ӨНДӨР СУМ)**

2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

/ МҮ-018936, РД 2714809/

2023 он

ГАРЧИГ

НЭГ.ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	
ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	14
2.1 Байгаль орчны төлөв байдал.....	14
2.2 Нийгэм эдийн засгийн төлөв байдал.....	15
ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГУЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	18
3.1 Төслийн гадаад болон дотоод овоолго барьж байгуулах үеийн гол нөлөөлөл.....	20
3.2 Гадаад болон дотоод овоолго байгуулснаас хойшхи үйлчилгээнээс байгаль орчинд үзүүлэх гол нөлөөлөл	20
3.3 Төслөөс агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл	21
3.4 Төслөөс газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх нөлөөлөл.....	23
3.5 Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл	23
3.6 Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл	24
3.7 Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл.....	24
3.8 Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл.....	25
3.9 Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл.....	25
3.11 Хуримтлагдах нөлөөлөл.....	25
ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	27
ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	28
ЗУРГАА.НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	31
ДОЛОО. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	33
НАЙМ. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	35
ЕС.ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	35
АРАВ.ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	35
АРВАН НЭГ.ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ	36
АРВАН ХОЁР. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР.....	37
АРВАН ГУРАВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	39

АРВАН ДӨРӨВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	41
--	----

ТАЙЛАНД ОРСОН ХҮСНЭГТЭН МЭДЭЭЛЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

<i>Хүснэгт 1. Үйлдвэрийн ажиллах хоног</i>	10
<i>Хүснэгт 2. Гол нөлөөллийн хамрах хүрээ, эрчим хугацаа</i>	18
<i>Хүснэгт 3. Гол нөлөөллийн дүн шинжилгээ</i>	18
<i>Хүснэгт 4. Автомашин асаалттай байх үеийн ялгаруулах хийн хэмжээ</i>	22
<i>Хүснэгт 5. Автомашины утааны бүрдэл найрлага</i>	22
<i>Хүснэгт 6. Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл</i>	26
<i>Хүснэгт 7. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө</i>	28

ТАЙЛАНД ОРСОН ЗУРГАН МЭДЭЭЛЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

<i>Зураг 1. Уурхайн гол босоо ам</i>	11
<i>Зураг 2. Бор-Өндөр сумын хил</i>	15

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл		
1.1	Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл	“Түшиг Интернэшнл” ХХК РД: 2714809, ХХД: 9011365136
1.2	Төсөл хэрэгжүүлэгчийн байршил	Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг 11-р хороо, 85-21 тоот Утас: 99198195

Хоёр. Төслийн талаарх мэдээлэл

2.1	Төслийн нэр	“Хүдрийн биет 16-2” хайлуур жоншны орд
2.2	Төслийн байршил	<p>➤ Тус аж ахуй нэгжийн эзэмшиж буй МҮ-018936 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбай нь нийт 28.07 га бөгөөд Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 310 км, Бор-Өндөр өртөөнөөс 5.0 км-т тус тус байрлана.</p> <p>➤ Газрын байршил нь олон нийтийн байгууламж бүхий хэсгээс 6 км-ийн зайд байрладаг нь “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүсийн хэмжээ, ерөнхий шаардлага” MNS 5105 : 2001 стандартын шаардлагыг хангаж байна.</p>
2.3	Төслийн	➤ “Түшиг интернэшнл” ХХК-ийн Хэнтий аймгийн Бор-өндөр

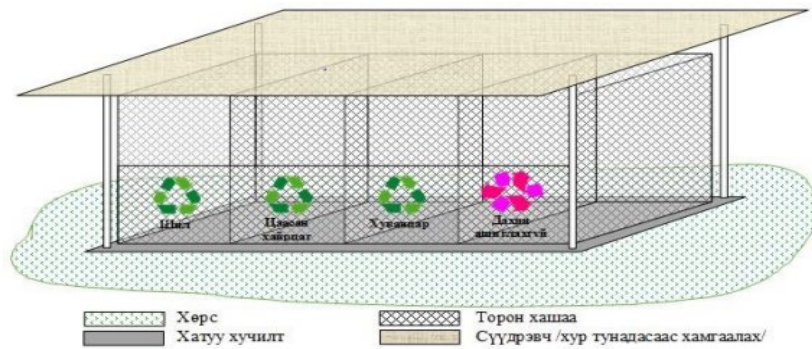
	үндэслэл	<p>сумын нутаг “Хүдрийн биет 16-2” нэртэй хайлуур жоншны ордыг Ашигт малтмалын газрын MV-018936 тоот тусгай зөвшөөрөл нь 2015 оны 06 сарын 22-ний өдрөөс 2045 оны 06-р сарын 22-г дуустал 30 жилийн хугацаатайгаар олгогдсон байна.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ийнхүү тус “Түшиг интернэшнл” ХХК-ийн “Хүдрийн биет 16-2” нэртэй хайлуур жоншны ордыг ашиглах” төслийн эдийн засгийн үндэслэл”-ийг 2017 онд боловсруулан УУЯ, АМГ-н Эрдэс баялагийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2017 оны 11 дүгээр сарын 03-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн батлуулжээ. ➤ Уурхайн төслүүдийн хувьд ЗГ-н 2012 оны 194-р тогтоолоор батлагдсан “Гол мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойн сан бүхий газарын хамгаалалт бүс болон улсын тусгай хамгаалалттай газрын бүс”-д үйл ажиллагаа явуулахыг хориглодог билээ. Тус компаний эзэмшиж буй MV-078936А тоот тусгай зөвшөөрлийн талбай нь дээрх бүсүүдэд давхцалгүй болохыг БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ-н даргын 2017-12-05-ны №066/7475 тоот лавлагаагаар тодорхойлов.
2.4	Төслийн зорилго	<p>Тус ордыг хүдэр хоршоолох ашиглалтын системийн аргаар нийт 7.1 жилийн хугацаанд үйлдвэрлэлийн 210.2 мянган тн хүдрийг жилд дунджаар 30.0 мян.тн буюу 11.5 мян.м³ хүдэр олборлож хайлуур жоншны 92%, 85%, 75% бага агуулга бүхий металлургийн болон бүхэллэг хэсгийн ялган боловсруулж экспортолно.</p> <p>Тус компанийн хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй хайлуур жоншны ордын талбайн төсөл хэрэгжиж эхэлснээр:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 20 хүнийг тогтмол ажлын байр бий болох. /Орон нутгаас 70% хүний нөөц бүрдэх/ ➤ Хайлуур жонш экспортлох үйл ажиллагаа, ачаа тээврийн хурд нэмэгдэнэ. ➤ Орд ашиглалтын хугацаанд улс болон орон нутгийн төсөвд нийт 5 тэрбум 927.0 сая тегрегийг татвар, телбэр хураамж хэлбэрээр төвлөрүүлнэ. ➤ Ойролцоох сумдын эдийн засгийн амьжиргаа болон дэд бүтцийн хувьд хувь нэмэр оруулах зэрэг эерэг нөлөө үзүүлнэ.
2.5	Төслийн ерөнхий төлөвлөгөө	<p>Үйлдвэрийн барилга байгууламж буюу 4.271 га талбайд баригдсан барилгууд:</p>

		<ol style="list-style-type: none"> 1. 8 м өндөр уурхайн цамхаг – төмөр 2ш 2. Өргөх машины барилга – Модон барилга 3. Компрессорын барилга – Сендвичин барилга 4. Уурхайн контор –Сендвичин барилга 5. Ахуй үйлчилгээний барилга – тоосгон 6. Шатах тослох материалын агуулах – 20 м³ –ын ёмкость
2.5	Төслийн хүчин чадал	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Тус ордыг хүдэр хоршоолох ашиглалтын системийн аргаар нийт 7.1 жилийн хугацаанд үйлдвэрлэлийн 210.2 мянган тн хүдрийг жилд дунджаар 30.0 мян.тн буюу 11.5 мян.м3 хүдэр олборлож хайлуур жоншны 92%, 85%, 75% бага агуулга бүхий металлургийн болон бүхэллэг хэсгийн ялган боловсруулж экспортлоно. Хоногийн хүчин чадал $30000:220=136.4$ тн байна. Ээлжинд 45.5 тн, цагт 5.7 тн хүдэр гаргана. ✚ Төслийн багт орон тооны 20 ажилтантай ба 2 ширхэг HOWO байна. ✚ Тус байгууллага нь хүний нөөцийн баг болон техник, технологийн нөөцтэй бөгөөд байгаль орчинд ээлтэй сэргээгдэх эрчим хүч, байнг
2.6	Төслийн хог хаягдал	<p>Хатуу хог хаягдал:</p> <p>Ахуйн хатуу хог хаягдлын тооцоогоор нийт 20 ажилтан буюу жилд ажлын 220 хоног ажиллана. Тус төслийн багт 20 хүн ажиллах ба хоногт 1 хүн дунджаар 0,3 кг хатуу хог хаягдал гаргана гэж тооцвол: /жилд ажлын 220хоног/</p> <ul style="list-style-type: none"> • хоногт $20*0,3 = 6.0$ кг • сард $6 \text{ кг} * 30 \text{ хоног} = 180 \text{ кг}$ буюу 0.18 тн • жилд $220 * 180\text{кг} = 39\ 600 \text{ кг}$ буюу 39.6 тн <p>Нийт – 39.6 тн/жилд хатуу хог ялгарахаар тооцоолов.</p> <p>Хог хаягдлыг дараах байдлаар ангилан ялгах шаардлагатай.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Дахин ашиглах боломжтой хог хаягдал: Төрөл бүрийн цаас, картон, цаас, хуванцар сав, сав баглаа боодол, төрөл бүрийн шилэн сав, модон эдлэлийн хаягдал,

гялгар уут гэх мэт

- ✚ Бусад хог хаягдал: Үнс, түргэн муудах хоол хүнсний хаягдал, ариун цэврийн хэрэглэлийн хаягдал, дахин ашиглах хог хаягдлын ангилалд ороогүй бусад хог хаягдлууд
- ✚ Ахуйн аюултай хог хаягдал: Өөрөө явагч тээврийн хэрэгслээс үүсэх хаягдал /ашигласан тос, масло, үл хөлдөх шингэн, дугуй/ унтраалга-залгуурын төхөөрөмж, өдрийн гэрэл, электрон барааны хаягдал /компьютер, телевизор% гар утас/ цэвэрлэгээний бодис, зарим тусгай батерей зэргүүд хамаарна.

Доорхи зургийн дагуу ялгаж хаях шаардлагатай

Шингэн хог хаягдал:

Ахуйн шингэн хог хаягдлын тооцоогоор хоногт нэг ажилтан зөврөөр хангагддаг тохиолдолд усны нормын дагуу өдөрт 30 литр бөгөөд нийт 20 ажилтан хоногт 2.88 м³ ус ашиглах ба усалгаанд 6000м² зам талбайг услана гэж үзвэл хоногт 12.0м³, жилд амралт баяр ёслолын өдрийн хасаад 220 хоног ажиллах хугацаанд нийт хэрэглэх усны хэмжээ 14.88м³/хоног, үүнээс ахуйн хэрэгцээний 70%-ийг хаягдал ус гэж үзвэл 10.4 м³/хон дахин ашиглах болно.

Тиймээс төслөөс гарсан бохир усыг зөөврийн аргаар 5 тонны багтаамж даац бүхий зориулалтын машинаар соруулна. “МҮТТ” ХХК-ийн дотоодод үйлдвэрлэж байгаа бохир ус агуулах 50м³ ын бохирын танк (бохироо соруулах худагт таг, агааржуулалтын хоолойтой сэт) –ыг суурилалтын ажлыг мэргэжлийн компаниар хийлгүүлж, газрын хэвлийд хөлдөлтийн түвшингээс доор 4-5 метрт байгуулж ашиглахыг санал болгов.

Бохир ус агуулах ёнкс ба зөөврийн бохир соруулах машин

		 <p>Хийн хаягдал:</p> <p>Төслийн хийн хаягдал үүсэх эх үүсвэрүүд гэвэл автомашины утаа, тээврийн хэрэгслийн тоосжилт зэрэг байна.</p> <p>Төслийн ашиглалтын 5 жилийн хугацаанд нийт 1481.7 тн /жилд 493.9 тн/ дизель түлш зарцуулахад хөө – 22.96 тн, CO-0.000148 тн, нүүрстөрөгч-0.000445 тн, NO₂-0.00005927 тн, SO₂-0.00002963тн, бензопирин-0.000474 тн буюу нийтдээ 22.96 тн хорт хий ялгарахаар байна.</p> <p><i>/Мэргэжлийн хяналтын агаарын хяналт шинжилгээ хийлгэж байх шаардлагатай./</i></p> <p>Аюултай хог хаягдал</p> <p>Харин тослох материал нь химийн гаралтай шингэн хаягдал болон хөрс бохирдуулагч эх үүсвэр болдог тул ийм төрлийн хаягдлыг өндөр температурт шатааж устгадаг технологийг ашиглан устгах, эсвэл ажилласан тос, аккумулятор болон хаягдал дугуй дахин боловсруулдаг үйлдвэрт /Оргил Баялаг Мандах ХХК/ нийлүүлэхийг зөвлөж байна.</p> <p><i>/Хавсралтаар хамтран ажиллах гэрээ хавсаргав/.</i> Ашигласан тос, масло материалыг зориулалтын хамгаалалт бүхий нөөцийн 1 тн-ийн зориулалтын саванд хийж хураан хүргэж өгөх шаардлагатай.</p>
2.7	Ариун цэврийн байгууламж	Төслийн талбайн ажилчдын сэндвичэн байран дотор төвлөрсөн ариун цэврийн байгууламж байгуулах бөгөөд байгаль орчин, ариун цэврийн цаасыг зөв зохистой ашиглах, хувийн ариун цэвэр сахих соёлын тухай санамжуудыг байрлуулах ба экологийн боловсролын булан бий болгосон

								
<p>2.8</p>	<p>Усан хангамж</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Төслийн газрын цэвэр усны хангамжийг гүний худгаас хангана. Гэрээт Бор-Өндөрийн худаг нь төслийн байрнаас 5 км зайтай байрладаг бөгөөд эрүүл ахуйн бүсийн шаардлага хангаж байна. ✚ Хүдрийн биетийг хүдрийг үйлдвэрийн аргаар баяжуулахгүйгээр зөвхөн гар аргаар ангилан ялгах чиглэлээр хүдрийг боловсруулж гаргах учраас уурхайд үйлдвэрлэлийн зорилгоор ус бага хэрэглэх бөгөөд зам талбай усалгаанд 12.0 м3/хон усыг уурхайн шүүрлийн уснаас эргүүлэн ашиглах, ахуйн хэрэгцээний усыг гүний худгаас зөөврөөр хангана. <i>/Усны боломжит нөөцийн дүгнэлт болон 2018 оны 11 дүгээр сарын 11-ний өдөр 1/537 тоот албан тоот болон Бор-Өндөр сумын Засаг даргын 2018 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдрийн Бор Өндөр сумын ус дамжуулах өргөлтийн станцаас ахуйн ундны ус ашиглахыг зөвшөөрсөн албан тоот хавсаргав/</i> <p>Унд ахуйн зориулалтаар эхний 2 жилд 99.0м3, 3-7 дахь жилд 633.6м3 ус ашиглах тооцоо гарч байна.</p> <table border="1" data-bbox="520 1377 1519 1518"> <thead> <tr> <th>№</th> <th>Уртраг</th> <th>Өргөрөг</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Худгийн координат</td> <td>109 24 41.59</td> <td>46 15 39.3</td> </tr> </tbody> </table>	№	Уртраг	Өргөрөг	Худгийн координат	109 24 41.59	46 15 39.3
№	Уртраг	Өргөрөг						
Худгийн координат	109 24 41.59	46 15 39.3						
<p>2.9</p>	<p>Цахилгаан хангамж</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Тус бүс нутаг нь эрчим хүчний хувьд сайн хөгжсөн бүсэд оршдог. Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумаас Дархан сум хүртэл 35кВт-ын өндөр хүчдэлийн агаарын шугамаар холбогдсон. ➤ “Хүдрийн биет 16-2” жоншны орд нь Бор-Өндөр сумаас Дархан сумдыг холбосон агаарын цахилгаан дамжуулах шугамын 16-р шонгоос агаарын шугам 0.5 км-т татаж ТМН1000/6 трансформаторын дэд станц байгуулан энэ станцаас 500м, 6кВ-ын агаарын шугамыг 2014 онд ашиглалтад өгсөн үүнийг тусгалаа. 						

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Зориулалт бүхий шонгуудыг газарт суулган бэхлэж, цахилгааны утас татах, холболтын ажлыг тусгайлсан зураг гаргаж, мэргэжлийн хүмүүсээр өндөр түвшинд гүйцэтгүүлсэн байна.
2.10	Дулаан хангамж	<ul style="list-style-type: none"> - Тус байгууламж нь ахуйн усны хэрэглээний халаалтад эрчим хүчний хэмнэлттэй халаалтын систем буюу усан бойлерыг хэрэглэнэ. - Өвлийн цагт ажилчдын байр халаалтад нам даралтын зууханд нүүрс ашиглана.
2.11	Гадаад тээвэр	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Хайлуур жоншны уурхай нь эцсийн бүтээгдэхүүнээ уурхайгаас 5 км зайд байрлах Бор-Өндөр өртөө хүртэл тээвэрлэнэ. Тус ордын тусгай зөвшөөрлийн талбайгаас Бор-Өндөр хатуу хучилттай зам хүртэл 1.30 км орчим шороон замаар тээвэрлэдэг.

Үйлдвэрлэлийн хүчин чадал

Уурхайн жилийн хүчин чадлыг төслийн даалгаврын дагуу жилд 30000 тн хүдэр олборлон, баяжуулахаар тооцсон болно.

Хоногийн хүчин чадал $30000:220=136.4$ тн байна. Ээлжинд 45.5 тн, цагт 5.7 тн хүдэр гаргана.

Үйлдвэрийн ажиллах горим

Уурхайн хүчин чадал ажиллах хугацааг харгалзан тооцож, жилд ажиллах хоногийг дараах байдлаар тооцож гаргав. Уурхай нь бүтэн жилийн турш хөдөлмөрийн хуулийн дагуу 7

хоногт 5 ажлын өдөр, хоногт 3 ээлжтэй бөгөөд ээлжийн үргэлжлэх хугацаа 7 цаг, газрын дээрх ажилчдад 8 цагаар тогтоосон горимоор ажиллана.

Хүснэгт 1. Үйлдвэрийн ажиллах хоног

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Далд уурхайд	Газрын дээр
1	Календарь хоног	хоног	365	365
2	Баяр ёслол	хоног	11	11
3	Амралт	хоног	104	104
4	Засвар үйлчилгээ	хоног	24	24
4	Цаг агаараас хамаарсан сул зогсолт	хоног	6	6
4	Уурхайн цэвэр ажлын хоног	хоног	220	220
5	Хоногийн ээлжийн тоо	-	3	3
6	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	7	8
7	Ээлжийн цаг ашиглалтын коэффициент	-	0,8	0,8
8	Уурхайн хоногт ажиллах бодит цаг	цаг	16,8	19,2
9	Уурхайн жилд ажиллах бодит цаг	цаг	3696	4224

Уурхайн ашиглалтын хугацаа

Уурхайн ашиглалтын хугацаа нь 7 жил байх ба 1 дэх жилд нь уурхайг байгуулах, нээх 6, 7 дахь жилд нь уурхайн хаалт нөхөн сэргээлтийн үйл ажиллагаа явуулахаар төлөвлөлөө.

Ордыг нээх ба ашиглах дараалал

Ашигт малтмалын MV-018936 тоот тусгай зөвшөөрөл бүхий “Хүдрийн биет 16-2” нэртэй 28.07 га талбайд өмнөх хайгуулын үед тогтоогдсон (XV шугамаас XVII шугам хүртэлх) хүдрийн биет хамаарагддаг. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хүрээнд багтаж буй хүдрийн биет нь газрын гадарга дээр 170 метр урттай 4.55 метрийн дундаж зузаантай 1 хүдрийн биет илэрдэг бөгөөд 1984 оны ерөмдлөг болон бидний малтсан хэвтээ малталтын үр дүнгээс харахад хүдрийн биет нь 1305 метрийн түвшингээс (газрын гадаргаас 26 м-ын гүнд) доош 2 зэрэгцээ хүдрийн биет болон тогтсон байдаг.

Зураг 1. Уурхайн гол босоо ам

2010-2012 онд хайгуулын нөөцийг тодотгох явцад хийсэн шурф малталтыг уурхайн үндсэн босоо ам ствол №1 ба № 2 болгон төлөвлөж 70м болон 74 м гүн нэвтэрсэн. Эдгээрээс босоо амнуудад 30м 50м 70м түвшинт хэвтээ нэвтрэлт хийгдсэн. Хүдрийн судлын зүүн баруун хойш чиглэсэн жигүүрийн дагуу хэвтээ малталтыг 100 м нэвтэрч байна.

Ордыг ашиглах дараалал

Ордыг төв хэсэгт нь нээх тул ашиглах дараалал нь төвөөс 2 жигүүр рүү гэсэн байдалтай байна. Блокийг олборлож байх явцад дараа дараагийн бэлтгэл ажлууд хийгдсэн байх ёстой. Блокийг олборлож байхад дараагийн блокуудад хийгдэх ажил нь блокийг бэлтгэх, блокийг нээх ажлууд зэрэг явагдаж байна. Өөрөөр хэлбэл блокийг олборлож дуусахад тасралтгүй буюу цикл ажиллагааг алдагдуулахгүйн үүднээс дараагийн ажил явагдах блок бэлтгэгдсэн байна.

Уулын ажлын календарьчилсан төлөвлөгөө

“Хүдрийн биет 16-2” хайлуур жоншны ордын бодит нөөц нь 237.9 мян.тн үүнээс үйлдвэрлэлийн 210.4 мян.тн хүдрийг хоршоолсон системээр блоклон ашиглах боломжтой гэж үзээд техник эдийн засгийн үндэслэлд жилд 30.0 мян.тн хүдэр олборлохоор тусгасан байна.

Баяжуулах хэсэг

Тус талбай дахь хүдрийн биет нь суналын хэмжээнд газрын гадаргууд сайн илэрч гарсан бөгөөд орчин үеийн рельефийн хувьд хэвийн хотгор гүдгэргүй талархуу юм. Хүдрийн биетийн урт-185 м, дундаж зузаан 2.48 м, суналын чиг БХ 337⁰, уналын өнцөг 65⁰-80⁰, гүндээ 140-220 м үргэлжилнэ.

Хүдрийн биетийн геологийн тогтоц болон уул-техникийн нөхцөлүүд нь ордыг далд аргаар хоршоолсон ашиглалтын системээр ашиглахад боломжтойг харуулж байна.

Ашиглалтын системийн сонголт

“Хүдрийн биет 16-2” судал нь “Монголросцветмет” ХХК-ний Бор-Өндөрийн баяжуулах үйлдвэрийн ойролцоо байгаа нь тухайн ордын баяжуулалтын арга технологи, баяжиц зэрэг сайн судлагдсан.

Ийм ч учраас энэ ойр хавийн орд, нэгэн ижил тархацийн энгийн бүтэц бүрэлдэхүүнтэй, дан флюорит юм уу кварц-флюоритын найрлагатай, янз бүрийн настай интрузив, эффүзив, тунамал метасорф чулуулагт хагарлын бүсийг дагасан дүүргэлтийн судлууд голчлон тогтсон байдаг.

“Хүдрийн биет 16-2” биетийн хайлуур жоншны хүдэр дээр 2010 онд Уул уурхайн төсөл судалгааны “Конрес” ХХК лабораторид “Технологийн туршилт” хийлгэсэн.

Хайлуур жоншны хүдэрт агуулагдах CaF_2 -ийн агуулга маш өргөн хүрээнд хэлбэлздэг бөгөөд уг агуулгаас нь хамааруулан хүдрийг нь баян (50%-с дээш), дунд зэргийн (35-50%), ердийн (35% хүртэл) гэж ангилдаг. “Хүдрийн биет 16-2” ордын хувьд агуулга дунд зэрэг (40.5%), нөөц багатай бөгөөд хүдрийн бүхэллэгээр нь гараар ялгалт хийн баяжуулах аргыг голчлон сонгон агуулга багатай хүдрээ ойр хавийн флотацийн технологийг ашиглан баяжуулдаг бусад үйлдвэрт зарах боломжтойг харуулж байна.

Гараар ялгах арга: Ашигт эрдэс болон хоосон чулуулгийг өнгө, гялга, хэлбэр дүрсээр нь таньж ялгах процесс юм. Баяжуулалтын бусад аргыг ашиглах боломжгүй нөхцөлд болон баяжмалын чанар шаардлага хангахгүй нөхцөлд уг аргыг ашигладаг. Хамгийн түгээмэл ашиглагддаг төхөөрөмж бол туузан конвейер бөгөөд гараар ялгагч ажилтнууд нэг талаар нь эсвэл 2 талаар нь зогсож ялгалт хийдэг.

Судалгааны үр дүнгээс харахад “Хүдрийн биет 16-2” ордын харьцангуй том ширхэглэлтэй буюу 40мм–ээс дээш ширхэглэлтэй хүдрийг гар аргаар сортлон ялган авч ФК-92, ФК-85, ФК-75 маркийн жоншны баяжмал гарган авах боломжтой .

Баяжуулах технологийн сонголт тооцоо

“Хүдрийн биет 16–2” хайлуур жоншны далд уурхай жилд 30.0 мян.тн жоншны хүдэр олборлон баяжуулах хэсэгт зөөвөрлөнө. Жонш ангилан ялгах хэсэгт хүдрийг шигшүүр дээр +40 мм-ийн хэсгийг ангилан дараа нь гар аргаар ФК-75-с дээш маркийн жоншийг ялгаж таваарын бүтээгдэхүүний овоолго уруу зөөвөрлөн, үлдсэн -40 мм-ийн ангиллын жоншийг -45% агуулгатайгаар баяжуулах үйлдвэрүүдэд нийлүүлэх бага агуулгатай хүдрийн овоолгод овоолно.

Зураг 2. Ялгалт хийж буй хэсэг.

“Хүдрийн биет 16-2” хайлуур жоншны уурхайн хүдэр баяжуулах технологийн схемийг бусад ижил төстэй ордын адил хамгийн тохиромжтой, энгийн арга болох “хүдрийг гараар ялгах технологи”-ийн схемийг сонгосон. Энэ арга нь эрдсийн өнгө, гялтганах шинж чанар, цацраг идэвхт чанар, гэрлийн ойлт зэрэг шинж чанарын ялгаан дээр үндэслэдэг.

ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2.1 Байгаль орчны төлөв байдал

Бор-Өндөр сум нь Хэнтий аймгийн баруун өмнөд хэсэгт: Улаанбаатар хотоос 300 км, Хэнтий аймгийн төвөөс 180 км зайд байрладаг. Өмнөд хэсгээрээ Дорноговь аймгийн Айраг сум, бусад хэсгээрээ Хэнтий аймгийн Дархан сумтай хиллэдэг.

Газарзүйн онцлог: Далайн түвшнээс дээш 1000-1500 м өргөгдсөн. Физик газарзүйн хувьд Монголын дорнод талын их мужийн Халхын дундад ухаа гүвээт талын тойрогт, Байгалийн бүсийн хувьд хуурай хээрийн бүсэд тус тус багтдаг. Газар хөдлөлийн эрчим 6 балл байна.

Цаг уурын нөхцөл: Хуурайдуу сэрүүн зунтай, хахирдуу өвөлтэй. Жилийн 1 дүгээр сарын дундаж температур -20°C , 7 дугаар сарын дундаж температур $+25^{\circ}\text{C}$, жилийн дундаж салхины хурд 6-8 м/с, жилийн хур тундасны нийлбэр 150-200 мм. Уур амьсгал: Хуурай хээрийн, цөлөрхөг говь хээрийн уур амьсгал зонхилно. Дулаан зунтай чийг дутмаг мужид багтана. Бүх нутгаар агаарын хэмийн харьцангуй жигд тархалттай байдаг. Ургамшил тачирхан, чулуурхаг буюу элсэрхэг гадаргатай тул наранд халж агаарын хэмийг дээшлүүлдэг. Хамгийн их хүйтрэл 1-р сард, хамгийн их халуун 7-р сард болдог. Агаарын температурын сарын дундаж нь бүх нутгаар 8-13 градус байдаг ба олон жилийн дунджаар 1,5 градусаар дулаан байна. Жилд дунджаар 200 орчим мм тунадас унадаг. Нутгийн ноёлох салхи баруун хойноосоо ихэвчлэн салхилдаг ба хамгийн их салхи шуургатай үе 3, 4, 5-р сар юм.

Хөрсний шинж чанар: Бор-Өндөр сумын нутаг дэвсгэрт тархсан хөрсийг шинж чанар газарзүйн байршил хөрс үүсгэгч нөхцөлөөр нь: 1. Долгирхог тал, хээрийн ба өргөн хөндийн хөрс 2. Голын хөндийн, нугын хээршсэн хөрс 3. Уулархаг, уулын хөрс 4. Хээрийн элсэрхэг, хүрэн хөрс гэж хуваана. Долгиорхог хээр талын ба өргөн хөндийн хөрс зонхилох хувийг эзлэнэ. Ховор тохиолдох нуур тойрмын зах хэсгээр хужир марзтай хөрс тохиолддог. Түр зуурын ус тогтдог хотгоруудад шаварлаг хөрс үүссэн байна. Хуурай сайрын хөндий болон тэгш талд элсэрхэг хөрс тархсан байна.

Ургамал зүйн байдал: Цахилдаг, алаг өвст, хиаг-хялганат, бужмаг, хонгорзул, улалж, бут бударгана, харгана, халгай, буурцагт өвсний төрөл зонхилно. Үетэн хялганат, хазаар өвс, хиаг-хялганат, шарилж, лууль, дэрс болон амт чанар, шимт сайтай үетэн, буурцагт, алаг өвсний төрлийн ургамал зонхилно. Мөн гол, булаг, нуур тойрмын хөвөөгөөр хиаг, хазаар өвс, салхин ерхөг, дэрс, харгана, адамсын агь, хэрс зэрэг ургамал ургадаг ба сумын урд говирхог талаараа таана, мангир, хөмүүл, ерхөг, үетэн хялганат, алаг өвс, жижиг бутан үетэн, ботуульт ургамал зонхилон ургадаг байна. Нам доор хотгор газруудаар дэрс, хааяа тохиолдох булгийн дэргэд зэгс, сухай, бургас ургана.

Ан амьтан: Бор-Өндөр сум нь 77 мянган тоо толгой таван хошуу малтай, уул хадаараа 30 гаруй аргаль янгир бэлчдэг, цагаан зээр бэлчээрлэдэг, цаашдаа тарвага нутагшуулах зорилготой байна.

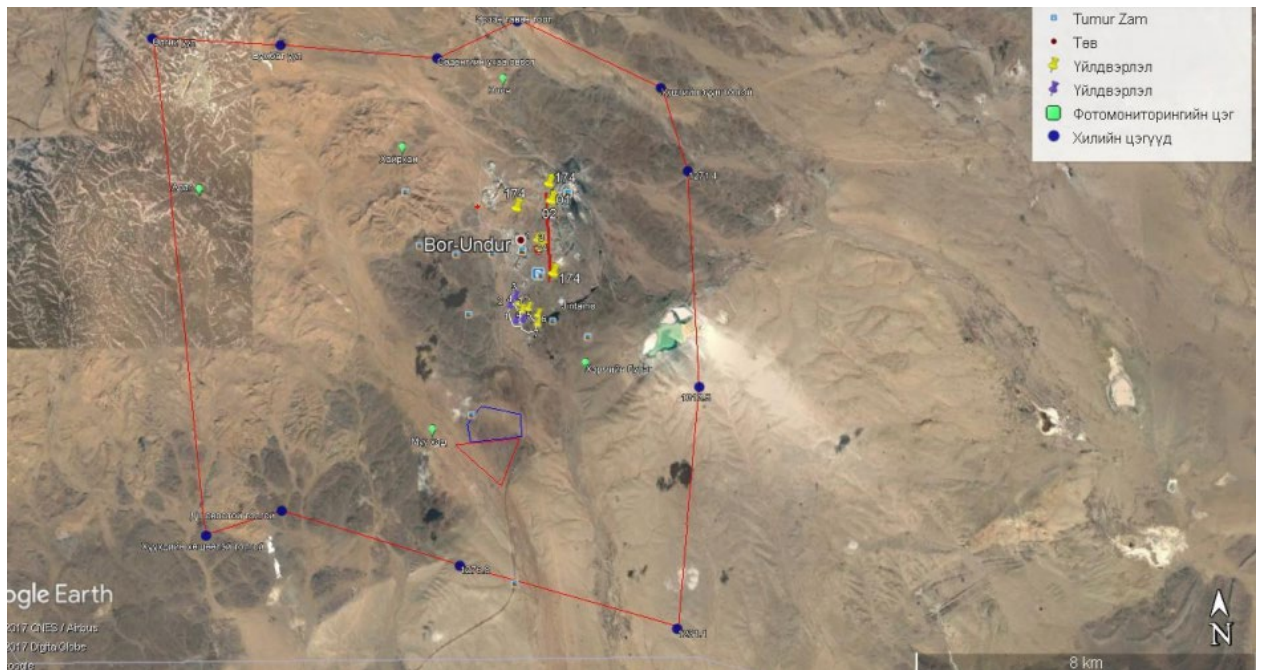

Түүхийн дурсгалт газрууд: Бор-Өндөр сумын 6 дугаар багийн нутаг дэвсгэрт түүхийн дурсгалт газрууд оршдог. Эртний булш бунхан, хэргэсүүр байдаг. Олон овоот, зугаалгын хад, хүслийн мод, Далантүрүү рашаан, Агуйт зэрэг олон сайхан байгалийн үзэсгэлэнт газар байдаг.

2.2 Нийгэм эдийн засгийн төлөв байдал

Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сум нь 1981 онд Хэрлэн хороо гэж байгуулагдаж, газар нутгийн харъяалал нь хуучнаар Хэнтий аймгийн Дархан сумын 5-р баг байсан. УИХ-ын 2012 оны 02 сарын 09 ний өдрийн 15-р тогтоолоор Бор-Өндөр сум болон өөрчлөгдөж, 2012 оны 12 дугаар сараас эхлэн сумын бүтэц зохион байгуулалтад орсон. 1-р баг /Бор-Өндөр/, 2-р баг /Холбоо/, 3-р баг /Бумбат/, 4-р баг /Уурхайчин/, 5-р баг /Хүйх/, 6-р баг /Өлгий/ гэсэн 6 багийн нийт 2660 өрх, 8883 хүн амтай. Хүн амын тоогоор Хэнтий аймгийн 18 сумаас эхнээсээ 1-д, газар нутгийн хэмжээгээр 18-д ордог /аймгийн төвийг оролцуулалгүйгээр/ хүн амын нягтралаар хамгийн өндөр 60,99 хүн/га сум юм.

“Түшиг Интернэшнл” ХХК-ийн Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт байрлах МҮ-018936 “Хүдрийн биет 16–2” хайлуур жоншны далд уурхай төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тайлан

Газар нутгийн хэмжээ -14400 га

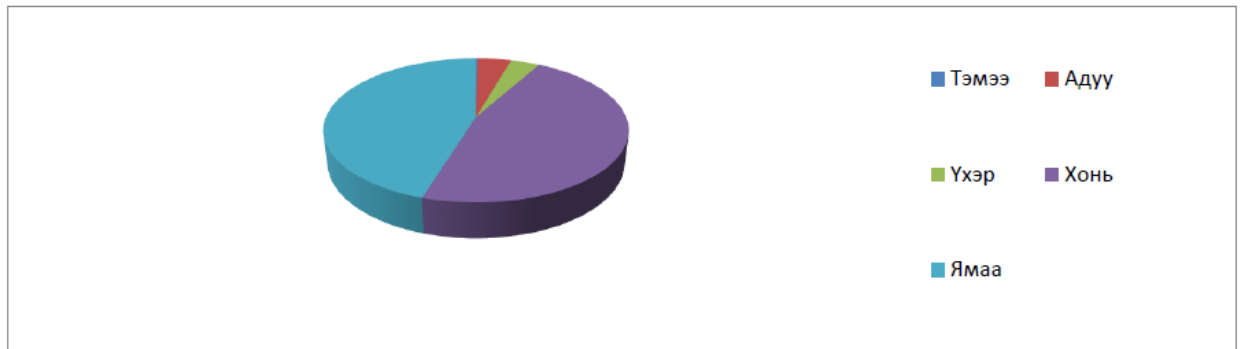
Зориулалт	Хэмжээ /га/	Нийт талбайд эзлэх хувь
Уул уурхайн зориулалттай газар	9500	67,8
Ойн сан бүхий газар	0	0
Усан сан бүхий газар	0	0
Тусгай хэрэгцээний газар	0	0
Тосгон, суурингийн газар	3000	21,5
Дэд бүтцийн газар	1500	10,7

Хүн ам, өрхийн тоо

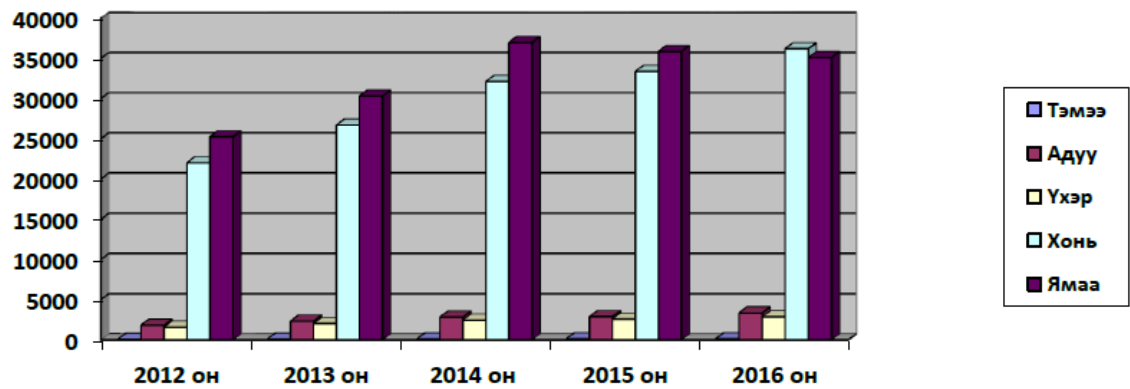
Үзүүлэлт	Хүн амын тоо
Хүн амын тоо	
Нийт эрэгтэй	4442
0-4 нас	534
5-9 нас	520
10-14 нас	334
15-19 нас	404
20-24 нас	393
25-29 нас	399
30-34 нас	391
35-39 нас	351
40-44 нас	290
45-49 нас	253
50-54 нас	236
55-59 нас	160
60-65 нас	80
65-аас дээш нас	97

Малын тоо ангилал, сүүлийн 5 жилээр графикаар

Сумын хэмжээнд 2017 оны байдлаар нийт 77,014 мянган мал тоологдсон.

Сумын малын тоог сүүлийн 5 жилээр графикаар харууллаа:

“Түшиг Интернэшнл” ХХК-ийн Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт байрлах МҮ-018936 “Хүдрийн биет 16–2” хайлуур жоншны далд уурхай төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тайлан

<ul style="list-style-type: none"> • Доройтуулах 	<ul style="list-style-type: none"> • Доройтуулах нөлөөлөлд автомашины хүн тээврийн маршрут, хог хаягдлын төвлөрсөн цэгийг хашаалаагүй зэрэг хамаарагдаж байна. 		<p>Хөрс доройтуулах нөлөөллийн эрчим дунд зэрэг эрчимтэй байна.</p>	
<p>2. Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бохирдуулах • Нөөцийг бууруулах 	<p>Үйл ажиллагааны явцад гүний усыг бохирдуулах нөлөөлөл нь ШТМ асгарах зэрэг орно.</p> <p>Газрын гүний ус ашигладаг учраас нөөцөд бага зэрэг нөлөөлнө.</p>		<p>Газрын гүний усны нөөцийг бууруулах нөлөөллийн эрчим их байна.</p>	<p>Төсөл хэрэгжих хугацаанд</p>
<p>3. Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл</p> <ul style="list-style-type: none"> • Амьдрах орчинг хуваах • Амьдрах орчинг доройтуулах • Амьдрах орчинг хомсдуулах • Нөөцийг бууруулах 	<p>Хүнд даацын хөдөлгөөн нь тэдгээрийн амьдрах орчныг хуваах, доройтуулах, хомсдуулах нөлөөллийг үзүүлж байна.</p>	<p>Төслийн эдэлбэр газрын хэмжээ</p>	<p>Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөллийн эрчим их хэмжээтэй байна.</p>	<p>Төсөл хэрэгжих хугацаанд</p>
<p>4. Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бохирдуулах • Тоос 	<p>Галлагааны зуухаас угаар, автомашины шатаасан хийн угаар нь агаарыг бохирдуулж түүний чанарыг доройтуулдаг.</p> <p>Замын барилгын ажил нь агаарт тоос</p>	<p>Төслийн эдэлбэр газрын хэмжээ</p>	<p>Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл дунд зэргийн эрчимтэй байна.</p>	<p>Төсөл хэрэгжих хугацаанд</p>

	дэгдээж сөрөг нөлөө үзүүлдэг.			
5. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс	-	-	-	-
<ul style="list-style-type: none"> • Хамгаалах • Нүүлгэн шилжүүлэх 				

Эндээс үзэхэд тус төслийн эдэлбэр газар төдийгүй орчны газар нутгийг хамгаалалтад авч, авто хэсгийг зөвхөн тогтоосон замаар явуулж, үйлчлүүлэгчдийн тоог тогтоосон норм хэмжээнээс давуулахгүй байхыг үл харгалзваас хөрсний өнгөн хэсгийг дагтаршуулах, талхлах, ургамал нөмрөгийг алдралд оруулах улмаар ургамлын төрөл, зүйл хомсдож, ургацын хэмжээ буурч, экологийн тэнцвэрт байдал алдагдахад дөхөм үзүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Дээрх нөлөөллийн хүчин зүйлүүдээс хамгийн их нь хүнд даацын автомашины хөл хөдөлгөөн ихсэх, төслийн орчимд түймэр алдах, тээврийн хэрэгслээр холхиж олон салаа зам гаргаснаас хөрс эвдрэх, ахуйн бохир ус, хатуу хог хаягдал хур борооны усаар угаагдаж хөрсөнд шингэх, шатах тослох материал асгарах нь хөрс, усны бохирдол, ургамлан нөмрөг алдралд орон хомсдож биомассын хэмжээ багасах зэрэг ихээхэн сөрөг нөлөө үзүүлж болох нь харагдаж байна.

Иймд эдгээр нөлөөллийг бууруулах, арилгах талаар дараах бүлэгт өгсөн зөвлөмжүүдийг нэг бүрчлэн хэрэгжүүлж, цаашид байгаль хамгаалах жил бүрийн төлөвлөгөөнд тусган зохих арга хэмжээнүүдийг цаг алдалгүй авч байх шаардлагатай.

3.1 Төслийн гадаад болон дотоод овоолгыг барьж байгуулах үеийн гол нөлөөлөл

- Гадаад болон дотоод овоолгыг газар дээр нь зөөвөрлөн байрлуулах, кемпийг барих явцад хөрс, ургамал механик гэмтэлд өртөх
- Овор ихтэй хүнд ачаан (материал) доор удаан байсан хөрс дагтарших, ургамал дахин ургах чадваргүй болох, устгах
- Будаг, маажин, цавуу мэтийн химийн бодис асгарснаас хөрс ургамал, хөрсний ус, голын ус бохирдох, амьд организм хордох
- Нунтаг болон цементийн зуурмаг, шохой асгаж, модны зомгол, золтос, үйрдэс, шилний хагархай зэрэг элдэв төрлийн хог хаягдлаар орчныг бохирдуулах
- Төслийн талбайн хөрс, ургамал бүхэлдээ эвдрэл, элэгдэлд орно.

3.2 Гадаад болон дотоод овоолго байгуулснаас хойшхи үйлчилгээнээс байгаль орчинд үзүүлэх гол нөлөөлөл

- Объектын орчин тойронд хөрс, ургамлан нөмрөг элэгдэл, эвдрэлд орох
- Зам жим, барилга байгууламжийн орчны хөрс талхлагдах, элэгдэх, эвдрэх нөхцөл бүрдэх, үйлчлүүлэгчдийн тоо олширсноор голын эрэг бохирдох
- Автомашины хөдөлгөөн нэмэгдсэнээс агаар орчин бохирдох зэргээр илэрнэ.

Төслийн байгууламжийг барих эхний үе шатанд объектыг байгуулах, газар шорооны ажил гүйцэтгэхэд тухайн орчны хөрс, ургамал нэн түрүүнд өртөж, суваг шуудуу татах зэрэгт рельефийн зарим хэлбэрийн үндсэн төрх алдагдах, шинээр бичил хэлбэр бий болж, газрын хөрсний механик бүтэц, ургамлын бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт орно.

Ийм тохиолдолд тухайн байгууламж барих хэсгийн өнгөн хөрсийг хуулж овоолго хийж нөхөн сэргээлт болон цэцэрлэгжүүлэлтийн ажилд ашиглах нь зүйтэй. Нөхөн сэргээхдээ төсөлд тусгасан зураг төслийн дагуу тухайн орчинд зохицсон ургамал тарих шаардлагатай. Овоолго барих үеийн нөлөөллийн төрөл нэлээд олон байгаа хэдий ч хамрах хүрээ нь бага, эрчим нь их байна. Иймд байгууламжийг барьж дууссаны дараа нөхөн сэргээх ажлыг яаралтай хийх шаардлагатай. Ашиглалт жигдэрсний дараа орчинд үзүүлэх нөлөөллүүд нь түүний олон талт үйл ажиллагаатай уялдан хүрээгээ тэлэх магадлалтай байгаа нь ажиглагдаж байна.

Тус төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх сөрөг нөлөөллийг бүхий л хүрээнд авч үзвэл: хөрс дагтарших, элэгдэх, эвдрэх нөхцөл бүрдэх, голын ус болон эрэг бохирдох, хөрсний усаар дамжин гүний ус бохирдох, биомассын хэмжээ багасах, элдэв төрлийн бохирдлоос амьтан, ургамал ялангуяа хөрсөн дэх бичил биетэн, хорхой шавьж хордож устгах, мөлхөгч, мэргчид, жигүүртэн шувууд дайжих, мод бут өвс ургамал механик гэмтэлд өртөх гэж үзэв.

Эдгээр сөрөг нөлөөлөл нь нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн зөвлөмж, байгаль орчныг хамгаалах болон орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан асуудлуудад хайхрамжгүй хандсанаас үүсч болно. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг дараах бүлэгт дэлгэрэнгүй оруулсан бөгөөд тус зөвлөмжийг төсөл хэрэгжүүлэгч цаашид мөрдлөг болгон ажиллах шаардлагатай.

3.3 Төслөөс агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Төсөл хэрэгжих орчимд агаарын бохирдол харьцангуй бага байна гэж үзэж байна. Энэ нутгийн агаар, ус, хөрс, ургамал байгалийн унаган төрхөө харьцангуй сайн хадгалсан бөгөөд ялангуяа уг төсөл хэрэгжих талбай нь хүний суурьшилын бүсээс зайтай, тухайн орчимд агаар орчинд хүчтэй нөлөөлж бохирдуулах эх үүсвэр байхгүй учир тухайн төсөл хэрэгжих талбайн агаар нь харьцангуй цэвэр ба төслийн үйл ажиллагаанаас суурьшлын бүсэд үзүүлэх сөрөг нөлөө харьцангуй бага байна.

Төсөл хэрэгжих орчмын агаарын бохирдлын эх үүсвэр нь барилга байгууламж барих явцад үүсэх тоосжилт, барилгажилтанд ажиллах машин механизмуудын түлшний шаталтаас гарах хорт хий /азотын давхар исэл, хүхэрлэг хий/, утаа болон цаг агаарын хуурайшилттай үед тэдгээрийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн хөрснөөс тоос босох, дуу чимээ зэрэг болно.

Мөн агаарын бохирдлын гол үүсвэрийн нэг нь байгалийн хүчин зүйл болох шороон шуурга гэж болно. Чухам ийм үед л тоос, шороо ихээр дэгдэж агаар орчныг бохирдуулна.

Цаашид уурхайн тээврийн хэрэгслийн ирж очих машин механизмуудын түлшний шаталтаас үүсэх хорт хий, утаа болон цаг агаарын хуурайшилттай үед тэдгээрийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн хөрснөөс тоос босох, дуу чимээ ихсэх зэргээр агаарын чанарт хими болон физикийн тодорхой нөлөөллийг бага хэмжээгээр үзүүлэх болно.

Дээрх нөлөөллийн хэлбэрийг доор дурдсан байдлаар ялган төсөөлж болох юм. Үүнд:

- ☞ Ургамалын бүрхүүл, бэлчээр тоос шороонд дарагдах
- ☞ Агаар дахь тоосны агууламж ихсэн хүмүүсийн эрүүл мэндэд нөлөөлөх

Иймд төсөл хэрэгжих орчин нь уул уурхайн бүс гэдгийг харгалзан үзэж хүний үйл ажилагаанаас үүдэлтэй тоосны сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга зам, хэтийн болон ойрын зорилтыг тодорхойлох нь нэн чухал юм.

Тээвэрлэлтийн /уурхайн олборлолтын/ үед эвдэрсэн газрыг тухай бүр нөхөн сэргээх, аль болохоор олон салаа зам гаргахгүй байх, автомашин зорчих гол замыг цаашдаа хатуу хучилттай болгох зэрэг бололцоотой бүхий л арга хэмжээг авч ажиллах нь зүйтэй.

Хийн хаягдлаас үүсэх гол сөрөг нөлөөлөл

Автомашинны утааны найрлагад нийтдээ 200 гаруй төрлийн хорт бодис, химийн нэгдэл оролцдог. Зарцуулагдах түлшний жингийн 15% нь ашигтай зарцуулагдаж, үлдсэн 85% нь агаарт цацагддаг байна. 1кг түлш шатаахдаа бензиний хөдөлгүүр 300-310г, дизель хөдөлгүүр 80-100г хорт бодис ялгаруулна. 1кг шатахууныг литрт шилжүүлэн (бензин $q=0.725$, дизель $q=0.825$) бодож, түүний шаталтаас ялгаран гарах хорт хийн агуулалт, хэмжээг тооцоолон гаргасан. Автомашинны утааны агаарыг бохирдуулах чанарыг тодорхойлохдоо бензин хөдөлгүүрт бол нүүрстөрөгчийн ба азотын ислийн агууламжийг, дизель хөдөлгүүрт бол хөө тортогийн агууламжийг үндсэн үзүүлэлт болгодог.

Хүснэгт 4. Автомашин асаалттай байх үеийн ялгаруулах хийн хэмжээ

Бохирдол	Автомашин асаалттай, сул зогсолттой байх үед	Машин хурдтай явж байх үед (60 км/цагаас дээш)	Машин тойргоор эргэх үед	Машины хурд саарч байх үед (60 км/цагаас доош)
СО (%)	4 – 9	< 1 – 8	1 – 7	2 – 9
НС, С₆Н₁₄ (ppm)	500 – 1000	50 – 80	200 – 800	3000 – 12 000
NO_x (ppm)	10 – 50	1000 - 4000	1000- 3000	5 – 50

Дээрх хоёр төрлийн хөдөлгүүрийн утааны дундаж найрлагыг дараах хүснэгтэд харуулав. Энэ нь байгаль орчинд цацагдаж байгаа утааны техникийн болон мониторингийн хяналтын үзүүлэлт, ашиглагдах ач холбогдол юм.

Хүснэгт 5. Автомашинны утааны бүрдэл найрлага

№	Бүрдэл	Хөдөлгүүрийн төрөл		Тайлбар
		Бензин	Дизель	
1	Азот (%)	74-77	76-78	Хоргүй
2	Хүчилтөрөгч (%)	0.3-8	2-18	Хоргүй
3	Усны уур (%)	3-5.5	0.5-4	Хоргүй
4	Нүүрсхүчлийн хий (%)	5-12	1-10	Хоргүй
5	Нүүрстөрөгчийн исэл (%)	1-10	0.01-0.5	Хортой
6	Азотын исэл (%)	0.1-0.5	0.001-0.4	Хортой
7	Альдегид (%)	0.0-0.2	0-0.009	Хортой
8	Нүүрс-устөрөгчид (%)	0.01-0.02	0.01-0.5	Хортой

9	Хүхэрлэг хий (%)	0-0.002	0-0.03	Хортой
10	Хөө тортог (г/м ³)	0-0.44	0.01-1.1	Хортой
11	Бенз (а) пирен (г/м ³)	<0.00002	<0.00001	Хортой

Хүснэгтээс харахад, 1л бензин шатаахад ялгарах хорт бодисын хэмжээ нь дизель түлшнийхээс дунджаар 3.1 дахин их байгаа бөгөөд зөрүүгийн хэмжээ нь 3-4 хооронд хэлбэлзэж байдгийг судалгаагаар тогтоосон байна.

3.4 Төслөөс газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх нөлөөлөл

Уг төсөл хэрэгжих талбай нь байгалийн хүчин зүйлс болох ус, салхины нөлөө, мөн хүний хүчин зүйлсийн нөлөөгөөр газрын гадарга болон хэвлийн их хэмжээний эвдрэлтэй, ихэнх хэсэг харьцангуй унаган төрхөө хадгалсан, хэсэг газар ургамал хөрс талхлагдаж, ухмал нүх үүссэн, одоогийн байдлаар бага зэрэг хог хаягдалтай байна.

Тус төсөл хэрэгжихэд нийт талбайн 31% буюу 15.0 га талбайн гадаргуу өртөгдөж байгаль орчинд сөрөг нөлөө учруулна.

Төслийн олборлолтын ажлын үед хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Газрын хэвлий ухах, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн ихсэх, үүнээс үүдэн хөрс дагтарших, эвдрэх, ургамал нөмрөг алдралд орох, улмаар хөрсний үржил шимт хэсэг устаж алга болох, механик бүрэлдэхүүн өөрчлөгдөх, үүний улмаас элсэнцэр хөрс салхинд хийсэх, элсжилт үүсэх
- Техникийн шатах тослох материал асгарах, ахуйн хог хаягдал, бохир усны нөлөөгөөр газрын гадарга, хэвлий бохирдох
- Болзошгүй тохиолдлоор гал алдах, түймэр гарах

Иймд эдгээр нөлөөллийг бууруулах, арилгах талаар шаардлагатай арга хэмжээг тухай бүр авч хэрэгжүүлж байх шаардлагатай.

3.5 Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл

Төсөл хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй газар нь хөрс газарзүйн мужлалтаар хөрс-био уур амьсгалын Хангайн мужийн өндрийн бүсшил бүхий Хангай-Хэнтийн өмнөдийн хэв шинж бүхий 52 дугаар тойрогт хамрагдана. Энд уулын бэлээр нугын, уулын хойд хажуугаар уулын ширэгт-тайгын, уулын хар шороон, уулын ойн бараан, уулын хар шороон, уулын хар хүрэн хөрснүүд тус тус тархана.

Төслийн үйл ажиллагааны явцад хөрсөн бүрхэвчинд учруулж болзошгүй нөлөөллүүдийг жагсаан үзүүлбэл:

Төслийн өргөтгөл барилгын ажлын үед хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Байгууламжийн материалыг газар дээр нь зөөвөрлөн байрлуулах, төсөл хэрэгжих явцад хөрс, ургамал, мод бут механик гэмтэлд өртөх
- Овор ихтэй хүнд ачаан (материал) доор удаан байсан хөрс дагтарших, ургамал дахин ургах чадваргүй болох, устах гэх мэт орно.

Төслийн үйл ажиллагаанаас хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн үйл ажиллагааны явцад машин механизмаас мөн хүний санамсаргүй үйл ажиллагаанаас шалтгаалан ямар нэгэн шатах, тослох материал хөрсөнд ил задгай асгарч, хөрсийг бохирдуулах
- Төслийн ойр орчимд хүний үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хог хаягдал бий болж ойр орчмын хөрсийг бохирдуулах, хөрс суларч цас борооны усанд норж шавар шалбааг ихтэй, хуурай салхитай үед тоос шороо босч орчныг бохирдуулах зэргээр нөлөөлнө.

3.6 Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл

Төслийн талбай болон түүний орчмын газар нутаг нь Монгол орны байгалийн мужлалаар ойт хээрийн бүсэд багтана.

Уулын ойт хээрт хамаарах ихэнх нутагт жилдээ 300-400 мм, Хангай, Хэнтий, Монгол-Алтайн нурууны захын салбар уулсаар жилдээ 200-300 мм тунадас унадаг, ургамал ургах хугацааны хувьд тогтмол дулаарсан (+5⁰С-ээс дээш) 132-150 (145) хоног үргэлжилдэг юм. Гэвч уулсаараа ургамал ургах хугацаанд зожир хүйтрэлтэй байдаг. Сүүлчийн цочир хүйтрэлт ихэнхдээ 6-р сарын дундуур, эхний цочир хүйтрэлт 8-р сарын дундуур ажиглагдана. Цаг уурын олон жилийн дунджаас үзэхэд ихэнхдээ хавар, намартаа түр зуурын гандуу үе илэрнэ.

Уурхайн олборлолт болон төслийн үйл ажиллагааны нөлөөгөөр /тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн зэрэг/ зүйлийн бүрдлийн хэвийн байдалд өөрчлөлт гарч, орчмын ургамлан нөмрөгийн тусгагын бүрхэц сийрэгжин халцгай талбайн хэмжээ ихсэх, бэлчээр талхлагдаж, тус районы үндсэн ургамлууд нь нөхөн сэргэх чадваргүй болж устах аюулд орох ба өөр ургамлын зүйлүүдээр солигдох болно.

Төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төсөл орчмын ургамлан нөмрөгийн тусгагын бүрхэц сийрэгжин халцгай талбайн хэмжээ ихсэх, бэлчээр талхлагдах,
- Тус районы үндсэн ургамлууд нь нөхөн сэргэх чадваргүй болж устах аюулд орох ба өөр ургамлын зүйлүүдээр солигдох болно. /Хогийн ургамал/
- Төсөл орчмын мод бут механик гэмтэлд өртөх

3.7 Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл

Төслийн талбай орчмын нутаг нь монгол орны амьтны аймгийн газар зүйн мужлалаар Хэнтийн тойрогт багтана. Хэнтийн тайгын голлох элемент болох олон зүйлийн хөхтөн амьтдын тархалттай.

Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны амьдрах орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Техникийн шатах тослох материал асгарах, ахуйн хог хаягдал, бохир усны нөлөөгөөр бичил биетэн устах, хордох
- Төслийн олборлолтын ажлын үеийн тэсрэлт болон тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн дуу чимээ зэргээс тухайн орчны амьтад үргэн дайжиж амьтны аймагт сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй.

3.8 Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл

Гадаргын болон гүний усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүдэд, бичил бохир цэвэрлэх байгууламжаас гарсан цэвэршүүлсэн усыг тоосжилт болон ногоон байгууламжийн усалгаа зэрэгт эргүүлэн ашиглах, үер болохоос сэргийлж далан байгуулах, голын ойр орчимд ахуйн болон үйлдвэрийн бохирдлоос сэргийлэх хамгаалалтын төлөвлөгөө, анхааруулга сэрэмжлүүлэг бүхий самбар, мөн гүний ус ашиглалтыг хянах, хэрэглээг багасгах, гүний усны цооног болон гүний худгийн хяналтын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх зэрэг багтана.

Төслийн үйл ажиллагаанаас гадаргын болон газар доорх усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн үйл ажиллагааны явцад машин механизмаас мөн хүний санамсаргүй үйл ажиллагаанаас шалтгаалан ямар нэгэн шатах, тослох материал хөрсөнд ил задгай асгарч, хөрсний ус болон борооны усаар дамжуулан гол горхи бохирдуулах
- Төслийн ойр орчимд хүний үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хог хаягдал бий болж ойр орчмын гол горхины ус ба түүний эргийг бохирдуулах, хөрс суларч цас борооны усанд норж шавар шалбааг ихтэй, хуурай салхитай үед тоос шороо босч орчныг бохирдуулах зэргээр нөлөөлнө.
- Голын усны горим хүний үйл ажиллагааны нөлөөгөөр урсацын горимын үйл ажиллагаа алдагдах

3.9 Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл

Уул уурхайн үйл ажиллагаа нь улс орон нутгийн төсөвт багагүй орлого оруулах, зуны улиралд ажлын цөөнгүй байр гардаг нь ажилгүйдлийг багасгах, хүмүүсийн амьжиргааны түвшинг дээшлүүлэх чухал хүчин зүйл болж байна. Тухайн орон нутгийн экологийн чадавхаас хэтэрсэн ажил үйлчилгээ эрхлэх хэт олон том жижиг уурхай байгуулж хүн амын төвлөрөл бий болгох хөл хөдөлгөөн ихэсгэхээс аль болохоор зайлсхийх, бүс нутгийн дүрэм журмын дагуу зохих хязгаарлалт хийх нь зайлшгүй шаардлагатай бөгөөд нэгэнт байгуулагдсан болон байгуулах гэж буй уурхай нь байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн хамгийн бага хэмжээнд хүртэл нь бууруулах талаар туйлын хариуцлагатай хандаж идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулах нь чухал юм.

Төслийн олборлолтын ажлын тоос болон дуу чимээний нөлөө нь ойролцоо оршин суугч иргэдэд нөлөөлөл үзүүлэх болно. Оршин суугч иргэдийн ашигладаг худгийн ойролцоо гүний усыг ашигласнаар бага гүний усны түвшин буурч энэ нь ойролцоох өрхүүдэд шууд нөлөөлж болзошгүй. Төслийн байгууламжийн ойр зорчих тээврийн хэрэгслийн тоо нэмэгдсэнээр зам тээврийн осол үүсгэхэд нөлөөлж болзошгүй.

3.11 Хуримтлагдах нөлөөлөл

“Түшиг Интернэшнл” ХХК-ийн хайлуур жоншны орд төсөл нь Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт хэрэгжиж байгаа бөгөөд тухайн бүс нутагт уул уурхайн орд газруудын үйл ажиллагаа явагддаг ба төслүүдийн зүгээс хүрээлэн буй орчин, нийгэм эдийн засагт эерэг болон сөрөг нөлөөг тодорхой хэмжээгээр үзүүлэх юм. Үүнээс байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл нь энэ төслийн сөрөг нөлөөтэй уялдан газар ашиглалт,

хөрсний бохирдол, хөрсний талхагдал, агаарын чанар, ан амьтны дайжилт, ургамлан нөмрөг доройтох зэргээр хуримтлагдах нөлөөллийг үзүүлнэ. Иймд эдгээр хуримтлагдах нөлөөллөөс өөрийн нөлөөллийн байдлыг ялган салгахын тулд нөлөөллийн бүсэд тогтоосон БОМТ-г цаг тухай бүрд нь авч хэрэгжүүлж, тайлагнах нь зүйтэй.

Төсөл хэрэгжих явцад уурхайн олборлолт, төслийн цаашдын үйл ажиллагааны явцад тухайн төслийн үйл ажиллагаа болон орон нутагт хэрэгжиж буй бусад төслийн үйл ажиллагаанаас хам нөлөөлөл үүсч, байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд сөрөг үр дагавар ихтэй, богино болон урт хугацааны нөлөөллийг үүсгэж болзошгүй.

Хүснэгт 6. Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл

№	Хуримтлагдах нөлөөлөл	Нөлөөллийн шалтгаан	Хамрах цар хүрээ	Үргэлжлэх хугацаа
1	Газрын гадарга ба хэвлий эвдрэлд өртөх	Бусад төслүүдийн нөлөөлөл	Төслийн талбай, нөлөөллийн бүс	Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
2	Газрын доорх усны нөөц багасах	Бусад төслүүдийн усны хэрэглээ, хэрэглээний давхцал		Одоо, ирээдүй
3	Гадаргын ус бохирдох	Бусад төслүүдийн нөлөөлөл		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
4	Ургамлан нөмрөгийн доройтол	Уур амьсгалын өөрчлөлт, төслийн үйл ажиллагаа		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
5	Агаарын бохирдол нэмэгдэх	Хуурайшилт, бусад төслүүдийн бохирдол		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
6	Хөрсний бохирдол, элэгдэл үүсэх	Уур амьсгалын өөрчлөлт, Бусад төслүүдийн нөлөөллийн давхцал		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
7	Амьтан дайжих, тоо толгой цөөрөх	Уур амьсгалын өөрчлөлт, Бусад төслүүдийн нөлөөллийн давхцал		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй

Хуримтлагдах нөлөөлөл, түүний үр дагаварыг бодитой тодорхойлох, эрт хугацаанд илрүүлэхийн тулд төслийн үйл ажиллагааны тодорхой үе шат хэрэгжсэний дараа төслийн үйл ажиллагаанд мониторинг хийхийг зөвлөж байна.

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

“Түшиг интернэшнл” ХХК нь хайлуур жоншны ордын үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах улмаар үүссэн сөрөг нөлөөллийг бууруулах, болзошгүй аюул эрсдэлийг гаргахгүй байх тал дээр зорилт тавин ажиллаж байна.

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2023 он				
			Сар 07	Сар 08	Сар 09		
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Ерөнхийлөгчийн “Тэрбум мод тарих” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ногоон байгууламж байгуулах	300.0	захиалга	хүлээлцэх		Гүйцэтгэх захирал	
2.	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө болон биелэлт батлуулах	*-	захиалга	хүлээлцэх	хүлээлцэх	Гүйцэтгэх захирал	
	Нийт	900.0					

ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Түшиг интернэшнл” ХХК-ийн хайлуур жоншны ордын үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах улмаар үүссэн сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүдийг төлөвлөлөө.

Хүснэгт 7. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Байгаль орчны бүрдэл хэсгүүд	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (мян.төг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (мян.төг)	Хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Агаар орчин	Төслийн талбай орчмын авто машины хөдөлгөөн ихэссэнээс агаар бохирдуулах, ахуйн хог хаягдлын сав, бохир ус дамжуулах хоолой болон бохир ус цуглуулах хэсгийн битүүмжлэл муу байснаас үнэрийн бохирдол үүсэж болно.	Төслийн барилгажилтын үе шатанд тоосжилт ихээр үүсэх үед усалгаа хийх, салхи ихтэй, хуурайшилттай үед хучиж бүтээх зэргээр тоос багасгах арга хэмжээ авах	Төслийн талбайн авто зогсоол, хаягдал бохирын цооног	1	--*--	1	--*--	Төслийн бүх үе шатанд	Агаарын ба агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS 0017-2-3-16:1998 (хүн ам суурьшсан хэсгүүдэд) Бензин хөдөлгүүрт MNS 5013:2003 Дизель хөдөлгүүрт MNS 5014:2003 /ЗГ-ын 2009 оны 351 дүгээр тогтоолын хавсралт –Ус ашигласаны төлбөрийн хувь хэмжээ/
2	Усны нөөц, чанар	Газрын доорх усыг авч ашигласанаар газрын доорх урсацын горим	Бохир ус дамжуулах хоолойн холбоосуудаар ус алдагдаж байгаа	Ариун цэврийн байгууламж, гал тогоо	1			--*--	Төслийн хэрэгжилтийн үед байнга	Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий

“Түшиг Интернэшнл” ХХК-ийн Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт байрлах МҮ-018936 “Хүдрийн биет 16–2” хайлуур жоншны далд уурхай төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тайлан

	алдагдах, усны бохирдол, шатах тослох материалыг алдсанаар газрын доорх ус бохирдох, газар доорх устай холбогдон ургадаг ургамжилтад сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.	эсэхийг үе үе хянах, тухай бүр нэн даруй засвар хийх							шаардлага. MNS4586-98 (СХЗҮТ, 1998.5.28-ны өдрийн 17 тоот тогтоол.), Усан орчны чанарын хяналт шинжилгээ MNS4047-88 (УСТ-ын даргын 1988 оны 248 тоот тушаал), Усны чанар, хаягдал бохир ус. MNS 4943-2014 Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Усны тухай хууль 3Г-ын 2009 оны 351 дүгээр тогтоолын хавсралт –Ус ашигласаны төлбөрийн хувь хэмжээ/
		Төсөл хэрэгжих эзэмшил болон хариуцан хамгаалах талбайг хаврын шар усны үерийн болон гадаргын усны урсацаас хамгаалах зорилгоор шуудуй байгуулах, эвдэрсэн тохиолдолд засварлах	Талбайг тойруулан	1	-	1	Дотоод төсөвд оруулсан	Жил бүр	
		Шатах тослох материал алдагдах үед авах яаралтай арга хэмжээг урьдчилан тодорхойлж урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах -Spill kit авч байршуулах HSCT LLC					--*--	2023 Онд	
	Тусгай зөвшөөрлийн дагуу ашигт малтмал болон газар ашигалх гэрээний дагуу газрын төлбөрийг цаг тухай бүр төсвийн дансанд оруулах	Газрын талбайн хэмжээнээс хамаарч	4		4	--*--	Жил бүр		

3	Хөрс, ургамал, амьтны аймаг	Хөрс болон ургамал нөмрөг хүн, мал, техникийн нөлөөгөөр устах, сийрэгжих, улмаар энэ нь ургамал нөмрөг их хэмжээгээр алдралд орох эх үүсвэр болж болно. Хөхтөн, шувууд зэрэг амьтдыг дуу чимээ, гэрэл, машин техникийн ажиллагаа зэрэг газар шорооны үйл ажиллагааны улмаас үргээж, дүрвээх ба айлган цочоож болзошгүй.	Үйл ажиллагаа явагдахаас өөр газруудад машин, техникүүдийг замбараагүй явуулахгүй байх, замын нэгдсэн сүлжээг гаргах,	Төслийн талбай	1	100.0	1	100.0 х жилд 1 удаа = 100.0	Жил бүр	
		Нөлөөллийг бууруулах нийт зардал							100.0	

ЗУРГАА.НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Техникийн нөхөн сэргээлт	-	га	-	-	-	Жил бүр	БОАЖС-ын 2015 оны 03 сарын 30-ны өдрийн №А-138 тоот "Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал"
2.	Биологийн нөхөн сэргээлт	-	га	-	-	-	Жил бүр	MNS 5914 : 2008 Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойлолт
3.	Тэрбум мод тарих хөдөлгөөн	Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын цэвэрлэх байгууламжийн талбайд мод тарих	ширхэг	350		279	Жил бүр	
	Нийт					279.0		

Дүйцүүлэн хамгаалах ажлаар Бор-Өндөр сумын Цэвэрлэх байгууламжны хажууд "Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд суманд уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулж буй байгууллагууд нэгдэн "Уул уурхайн төгөл" байгуулсан бөгөөд 2023 онд манайх нэмж 350 ш Хайлаас модыг саарал усыг ашиглан 2га газар тарьж ургуулахад оролцоно.

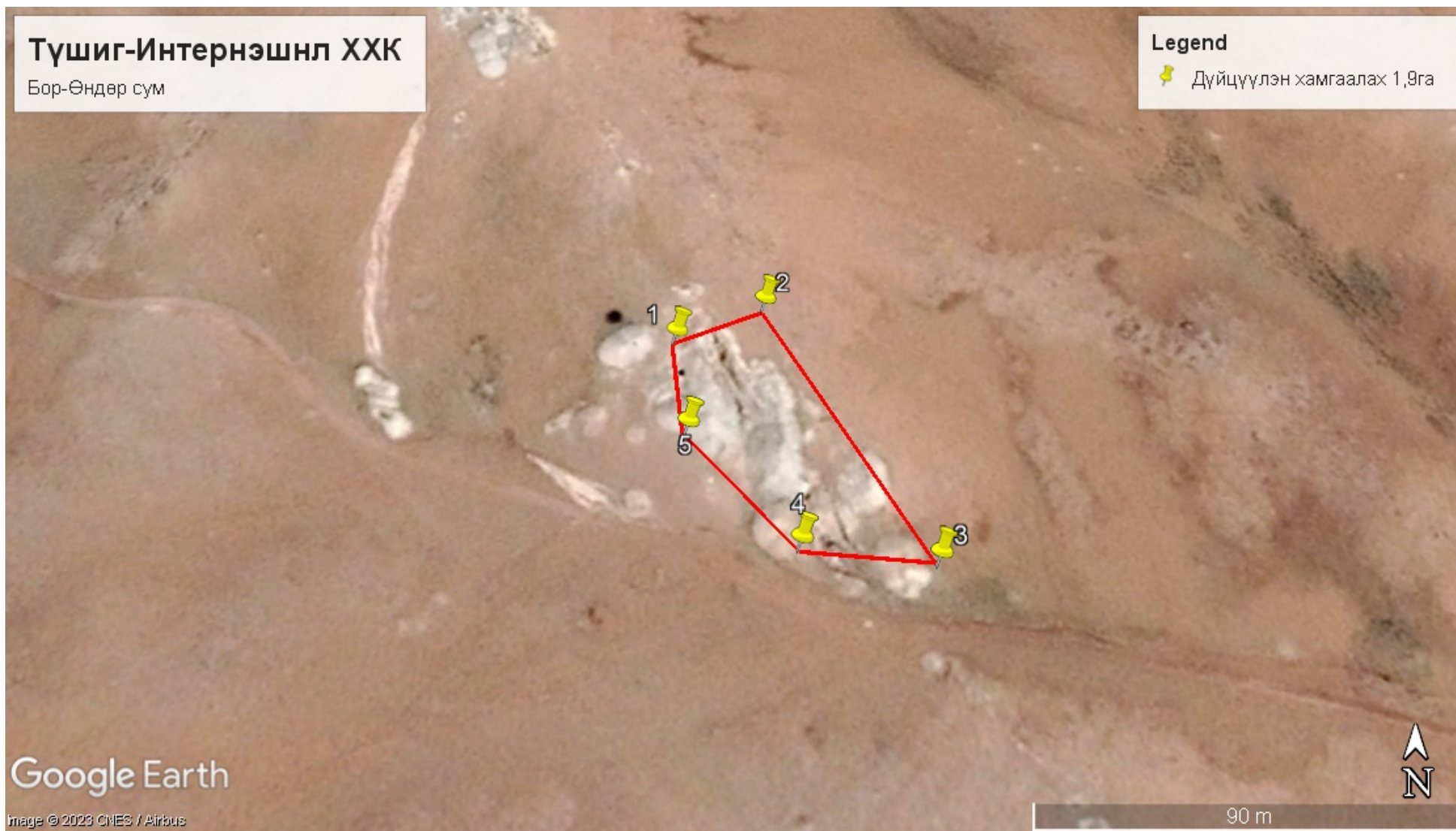

ДОЛОО. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Нөхөн сэргээлт-2024 аян	Орон нутгаас санал болгосон	Эвдэрсэн газар нөхөн сэргээх	19000м2		2000.0	Жилд 1 удаа
	Нийт					2000.0	

Нөхөн сэргээлт 2024 аян хийх байршлын эргэлтийн цэгүүдийн солбилцол

№	X	Y
1	46° 15' 36.76''	109° 21' 06.62''
2	46° 15' 37.07''	109° 21' 07.63''
3	46° 15' 34.95''	109° 21' 09.46''
4	46° 15' 35.05''	109° 21' 07.99''
5	46° 15' 35.97''	109° 21' 06.77''

НАЙМ. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд малчдын хаваржаа болон зуслан, намаржаа байхгүй. Хүдэр тээвэрлэлтийн замд өртөх малчдын өвөлжөө, хаваржааны нутаг сөрөг нөлөөлөлд өртөхгүй хэдий ч үүнийг тухай бүрд нь холбогдох хуулийн дагуу шийдэх нь зүйтэй.

ЕС.ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн талбай болон түүний нөлөөлийн бүсэд ямар нэгэн түүх соёлын дурсгалт зүйл ба археологийн олдвортой газар байхгүй. Төслийн хэрэгжилтийн явцад ямарваа нэгэн түүх соёлын дурсгалт зүйл олдох үед холбогдох хууль тогтоомжинд заасны дагуу засаг захиргааны байгууллага болон холбогдох байгууллага болох ШУА-ийн Түүхийн хүрээлэнд даруй мэдэгдэж төслийн үйл ажиллагааг түр хугацаагаар зогсооно.

АРАВ.ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ажилчид болон үйлчлүүлэгчийн бие өвдөх, халдварт өвчин гарах	Ажилчдын эрүүл мэндийн үзлэг	Нийт ажилчид	3	50.0	Дотоод төсөв	Жилд 1 удаа	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай 2018.06.27 нэмэлт

“Түшиг Интернэшнл” ХХК-ийн Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт байрлах МҮ-018936 “Хүдрийн биет 16–2” хайлуур жоншны далд уурхай төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тайлан

2.	Гал түймэр гарах	Гал унтраах хэрэгслээр уурхайн кемпийг бүрэн хангах арга хэмжээ авах, галыг унтраах талаар тодорхой түвшинд бэлтгэлийг хангуулах арга хэмжээ зохион байгуулах /, угааны мэдрэгч, гал гарсан тохиолдолд ашиглах зориулалттай галын автомат гидрант, аврах шат, хаалга, тэдгээрийн байршлын тойм зураглал, яаралтай мэдээлэл дамжуулах цахилгаан холбоо зэргээр бүрэн тоноглох/	Нийт ажилчид	20	10.0	Дотоод төсөв	Жилд 1 удаа	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль 2015.12.04 нэмэлт
3.								
	Нийт					Дотоод төсөв		

АРВАН НЭГ.ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	

“Түшиг Интернэшнл” ХХК-ийн Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт байрлах МҮ-018936 “Хүдрийн биет 16–2” хайлуур жоншны далд уурхай төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тайлан

1.	Ахуйн	Хог хаягдал хадгалах зориулалтын цэгт хогийн савыг 3-аас доошгүй төрлөөр ялгаж, тэмдэгжүүлсэн байх	Хог хаягдал ачуулах	-	-	3	250.0	2023 оны 9 сард	Хог хаягдлын тухай шинэчилсэн хууль 2017.05.12
2.	Үйлдвэрийн	Уул уурхайн олборлолтын талбайн орчинд болон хариуцан хамгаалах талбайн орчинд хогийн сав байрлуулах, Байр сууц бүрт орчинтойгоо зохицсон материал, өнгө үзэмж бүхий хогийн савтай байх		-					
3.	Аюултай	Нэг удаагийн хэрэглээний зүйлээс татгалзаж, дахин ашиглах, Аюултай хог хаягдал аккумулятор, хаягдал тос масло		-	-			2023 оны 9 сард	
	Нийт						250.0		

АРВАН ХОЁР. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

№	Хянах үзүүлэлтүүд	Хяналт шинжилгээ хийх байршил	Хяналтын давтамж	Шаардагдах зардал (урьдчилсан мян.төг)	Баримтах арга, аргачлал, стандарт, шаардлагууд
1	Агаарын чанар:	Төслийн талбайн авто зогсоол			MNS 4585-2007 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага,

“Түшиг Интернэшнл” ХХК-ийн Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт байрлах МҮ-018936 “Хүдрийн биет 16–2” хайлуур жоншны далд уурхай төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тайлан

	Агаарын тоосны (TSP, PM ₁₀ , PM _{2.5}) шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх Агаарын бохирдлын (NO ₂ , SO ₂ , CO, Тоос) шинжилгээ хийлгэж байх. БОШТЛ-ын багажаар.		Тоосны хяналт: Төслийн талбайд 1цэгт жилд 1 удаа /хавар, намар, зун/ 1 удаадаа Өдөрт 2 удаа Агаарын найрлага: буюу жилд 1 удаа	Шинжилгээний зардал 1 удаагийнх 50.0 х өдөрт 2 удаа х 2 цэг х 1 удаа = 200.0 төгрөг зарцуулна. Багажийн түрээсийн зардал: 1 багаж 30.0 х 1 Нийт 30.0 төг	MNS 3384:1982 Сорьц авахад тавих ерөнхий шаардлага, MNS 4048:1988 Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга MNS 0017-2-5-11:1988 Агаар дахь азотын давхар ислийн хэмжээг тодорхойлох фотоколориметрийн арга, MNS 5013:2009 Бензин хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга, MNS 5014:2009 Дизель хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны тортогжилтын зөвшөөрөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга
2	Усны хяналт шинжилгээ: Усны чанар: рН, ууссан нийт давс (жингийн аргаар), нийт хатуулаг (CaCO ₃), Ca, Mg, Na, K, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ , As, Cd, Cu, Hg, Pb, Zn, Cr, Fe, Ni, үнэр, өнгө, нүүрсустөрөгчид (нефть бүтээгдэхүүний бохирдол)	Худаг: Унд ахуйн усыг хангаж буй гүний худгаас	Жил бүр 6 сард	25.0 х жилд 1 удаа = 25.0 “Нарт шүүн лаборатори”-ийн 2022 оны тариф	MNS (ISO) 4867:1999 Усны чанар. Дээжийг боловсруулах, хадгалах зөвлөмж MNS 4586:1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага MNS (ISO) 5667-14:2000 Гадаад орчны уснаас сорьц авах болон тээвэрлэх, гарын авлагын зөвлөмж MNS 13.060.50 Усны чанарын стандарт MNS 0900 : 2010 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, түүнд тавих хяналт
	Усны түвшин (газрын гадаргаас доош, м-ээр)	Унд ахуйн усыг хангаж буй гүний худагт	Ус ашиглахаас өмнө нэг удаа, ус ашиглах явцад сар бүр, ашиглалт дууссаны дараа нэг удаа	--*--	
3	Хөрсний төлөв байдал, бохирдол: Хөрсний морфологи бичиглэл, рН, цахилгаан дамжуулалт, давс %, ялзмагийн агууламж %, шим тэжээлийн элемент (NO ₃ , P ₂ O ₅ , K ₂ O), хөрсний механик бүрэлдэхүүн, нүүрс устөрөгчийн нэгдлүүд, кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель,	Төслийн талбайн ШТС агуулах	Төслийн үйл ажиллагаа дуусахаас өмнө 1 удаа, Жил бүр 6 сард	Нийт 1 цэгт х 2 дээж х /25.0 + 25.0/ = 100.0 /Хөрсний химийн шинжилгээ 1 дээж-25.0₮, хүнд металлын шинжилгээ 1 дээж – 25.0₮/ “Нарт шүүн лаборатори”-ийн 2022 оны тариф	MNS 3307:1991, MNS 3308:1991 Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга, MNS 3309:1991 Хөрс. Хөрсний хялбар уусдаг давсны химийн найрлагыг тодорхойлох арга, MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга, MNS 4006:1987 Хөрс. Хөдөлгөөнт фосфор, калийг тодорхойлох Мачигины арга MNS 3298:1991 Хөрс. Шинжилгээнд дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага

“Түшиг Интернэшнл” ХХК-ийн Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сумын нутагт байрлах МУ-018936 “Хүдрийн биет 16–2” хайлуур жоншны далд уурхай төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тайлан

	цайр				MNS ISO 11047:2001 Хөрсний чанар. Хөрсний усан орчны хандмалд кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель, цайрыг тодорхойлох. Дөлний болон цахилгаан дулааны атомын шингээлтийн спектрометрийн арга MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга
4	Амьтан, ургамлан нөмрөг: Амьтан, ургамлан нөмрөгийн маршрутын судалгааны бичиглэлд заасан үзүүлэлтүүд, амьтан, ургамлуудын мониторинг хийх	Төслийн талбайн хашаанаас дотор болон гаднах 0,5км зай доторх нөлөөлөл, Хог хаягдлын цэгийн ойролцоо	Төслийн хэрэгжилтийн туршид жил бүр 6 сард Төслийн талбайн 0,5 км зай дотор	БОНБНУ дотор багтана	Амьтан, ургамлан нөмрөгийн маршрутын судалгааны бичиглэл
Төслийн байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлын тухайн жилийн нийт зардлын дүн				355.0	

**АРВАН ГУРАВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА
ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2023 он				
			Сар 08	Сар 09	Сар 10		
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө болон биелэлтийн тайланг хугацаандаа батлуулах	-	захиалга	Явцтай танилцах	хүлээлцэх	Гүйцэтгэх захирал	
	Нийт	--*--					

АРВАН ДӨРӨВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
	1	2	3	4	5	6	7
1.	2023 оны БОМТөлөвлөгөөг батлуулах	Цаасан	Тухайн онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	2023.07	-	Гүйцэтгэх захирал	БОАЖЯ
2.	2023 оны батлагдсан БОМТөлөвлөгөөг танилцуулан ажлыг эхлүүлэх	Цаасан	Ажлын жагсаалт, хугацаа, зорилтууд	2023.08	-	Гүйцэтгэх захирал	Төслийн талбай
3.	БОМТ-ны хэрэгжилтийн ажлын явцтай танилцах	Цаасан, зургаар	Байгаль орчны төлөвлөгөөнд тусгасан ажлуудын явц	2023.09	-	Гүйцэтгэх захирал	АБОГ
4.	БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлыг хүлээлгэн өгөх	Цаасан, зургаар	Тухайн онд хэрэгжүүлсэн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	2023.11	-	Гүйцэтгэх захирал	АБОГ
5.	БОМТ-ны дагуу хийгдсэн ажлыг тайлагнах	Цаасан, зургаар	Тухайн онд хэрэгжүүлсэн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний	2023.12	-	Гүйцэтгэх захирал	АБОГ, БОАЖЯ

			биелэлтийн тайланг батлуулах				
	Нийт				-		

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал 2984 мян.төг

**УУЛ УУРХАЙН ЖОНШ ОЛБОРЛОХ ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

Хянасан огноо	
Хянасан мэргэжилтэнгүүдийн хувийн дугаар	
Дүгнэлт <ul style="list-style-type: none">• Шийдвэрийн төсөл• Ололт, амжилттай тал• Дутагдалтай сул тал• Шаардлага	Шинжээч бөглөнө

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

**НЭГ. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД,
ТӨСЛИЙН ТУХАЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ**

• Байгууллагын нууцын тухай хуулийн 6.1 болон 6.2-ыг үндэслэн дагуу тухайн төслийн хуулийн этгээд мэдээллийн төрлийн харгалзах мөр, багананд мэдээллийг товч хэлбэрээр үнэн зөв оруулах.

• Тухайн төсөлд хамааралгүй мэдээллийг “*хамааралгүй*” гэж бөглөнө.

• 1.2.7 дахь хаалтын дараах зориулалт гэдэгт уурхайн хаалтын дараа нөхөн сэргээсэн газрыг бэлчээр, газар тариалан, агуулах, олон нийтэд зориулсан үйлдвэр, үйлчилгээ гэх мэт тухайн газрыг эдийн засгийн эргэлтэнд оруулахаар төлөвлөж буй бол орон нутагтай урьдчилан тохиролцсон чиглэлийг оруулах.

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
1.1	1. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр	“Түшиг Интернэшнл” ХХК
	2. Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар	9019365136
	3. Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	- Уул уурхай - МҮ-018936 Хайлуур жонш 16-2
	4. Аж ахуйн нэгжийн харьяаллын хаяг	Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, Нарын хороолол, 4-р хороо, 15-р хороолол, 65-21 тоот
	5. Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Гүйцэтгэх захирал: С.Чулуунцэцэг Утас: 976-99198195
	6. Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Г.Гэрэлмаа Утас: 976-88803643
1.2	1. Төслийн нэр	“Хайлуур жонш 16-2”-ыг далд аргаар ашиглах төсөл
	1. Төслийн харьяаллын байршил	Хэнтий аймаг, Бор-Өндөр сум
	3. Төслийн ангилал а. нүүрс, алт, жонш, төмрийн хүдэр гэх мэт б. ил уурхай, далд уурхай, шороон орд в. баяжуулах үйлдвэр	Жоншны орд
	4. Төсөл эхэлсэн огноо	2020 он
	5. Төсөл хэрэгжих хугацаа	жил
	6. Уурхайн хаалт эхлэх огноо	-
	7. Хаалтын дараах зориулалт	-
	8. ТЭЗҮ баталсан огноо	2017
	9. Урьд оны бүтээгдэхүүний нийт хэмжээ /дундаж/	-
	10. Ажилчдын тоо	20 хүн
	11. Тухайн жилийн ажлын ерөнхий төлөвлөгөө	2023 онд нийт 29.16 мян.тн хүдэр олборлоно. Мөн 6.12 мян.тн бүхэллэг жонш боловсруулж, 19.87 мян.тн хайлуур жонш гаргана.
	12. Тухайн төсөлд хамраах дэд бүтэц • замын урт, эхлэл, төгсгөлийн цэг, чиглэл; • шатахуун түгээгүүрийн тоо • шатахуун агуулахын агууламжийн хэмжээ	1200метр 1ш 50тн

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

• тэслэх, дэлбэлэх бодисын үйлдвэрийн хүчин чадал гэх мэт	Хамааралгүй
---	-------------

ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР ОЛГОГДДОГ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ, ДҮГНЭЛТ, ЛАВЛАГААНЫ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ

- Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай 2.3-ыг үндэслэн хуулийн хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдох доорх мэдээллийг үнэн зөв оруулах.
- Тусгай зөвшөөрөл, үнэлгээ, дүгнэлтийг баталсан хуулийн этгээд, дугаар, огноог оруулах
- Доорх хүснэгтийн 2.1.9, 2.1.10-т тусгагдсан холбогдох 7 материалын хуулбарыг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд зайлшгүй хавсаргах. Мэдээлэл оруулах багананд хавсралтын нэрийг оруулах.

2.1	1. Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /ашигт малтмал/ Дугаар Хүчинтэй хугацаа Талбай		- MV-018936 - 30 жил - 28.7 га	
	2. Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /химийн бодис ашиглах / Дугаар Хүчинтэй хугацаа Талбай		Хамааралгүй	
	3. Химийн бодисын агуулгад хийсэн мэргэжлийн хяналтын газрын тодорхойлолт		хамааралгүй	
	4. Галын дүгнэлтийн огноо, дугаар		202-06-27, 2жил хүчинтэй, №1926043	
	5. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд		- 2018-04-11 - Байгаль орчин аялал жуулчлалын яам - Шинжээч Д.Тэмүүлэн	
	6. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд		- 2019-02-15 - Байгаль орчин аялал жуулчлалын яам - Ерөнхий шинжээч: Н.Цогтсайхан - Шинжээч Д.Тэмүүлэн	
	7. Ус ашиглалтын дүгнэлтийн огноо		- Гэрээт худгаас ахуйн хэрэглээний усаа хангадаг - Засаг даргын тодорхойлолт хавсаргав	
	8. Тухайн жилийн уулын ажлын батлагдсан төлөвлөгөөний огноо		- 2023-04	
	9. Батлагдсан уулын ажлын төлөвлөгөөний 1.1, 1.5, 1.7, 1.9, 1.10, 1.11 дэх маягтыг хавсаргах		Хавсралтаар хавсаргав	
	10. Нөхөн сэргээлт	Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай /га-аар/	Тайлант онд гүйцэтгэсэн	-
		Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай /га-аар/	Төлөвлөгөөт онд гүйцэтгэсэн	2022 онд 210ш мод тарьсан 2023 онд 5 га талбай нөхөн сэргээнэ
11. ТХГН-ын тухай хууль, Гол, мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойн сан бүхий газарт ашигт		Давхцаагүй. Хавсралтаар хавсаргав		

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

	<p>малтмал хайх, ашиглахыг хориглох тухай хуулиар тогтоосон хамгаалалтын бүсийн хилийн заагтай давахцсан эсэхийг тодорхойлсон лавлагааг хавсаргах</p>	
	<p>12. Тухайн жилд баримтлах стандартын дугаар</p> <ul style="list-style-type: none"> • Үндэсний • Олон улсын 	<ul style="list-style-type: none"> - MNS 900:2018 Ундны усны чанарын стандарт - MNS 2573:1978 Байгаль орчныг хамгаалах. Усны чанарын үзүүлэлт. - MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага. - MNS 4890:2000 ХААЭА. Ажлын байрны орчин, Эрүүл ахуйн шаардлага. - MNS 3383:1982 Агаар мандал. Бохирдуулагчийн эх үүсвэрийг тодорхойлох - MNS 4968:2000 ХААЭА. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага. - MNS 12.1.009:1985 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал. Дуу чимээ. Барилга байгууламжийн үеийн дуу чимээний зөвшөөрөгдөх түвшин. - MNS 12.1.06:1988 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын стандартын систем. Дуу чимээний хамгийн өндөр түвшин. Аюулгүй байдлын шаардлага. - MNS 12.4.005:1985 Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагаа. Дуу чимээнээс хамгаалах багажийг ашиглах арга - MNS 4601:2011 Автотээврийн хөдлөх бүрэлдэхүүн. Техникийн үйлчилгээ, засварын тогтолцоо - MNS 5344:2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага. - MNS 3297:1991 Хөрс. Хот суурин газрын эрүүл ахуйн үзүүлэлтүүд. - MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ - MNS 5344:2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

		<p>ерөнхий шаардлага</p> <ul style="list-style-type: none">- MNS 2305:2011 Хөрс. Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам.- MNS ISO 5667-10:2001 Байгаль орчин. Усны чанар. Хаягдал уснаас дээжлэлт хийх удирдамж
--	--	--

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

ГУРАВ. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛ, ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

- Байгаль орчин ногоон хөгжлийн сайдын 2019 оны 10 дүгээр сарын 19-ны өдрийн А-618 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын 2 дугаар хавсралтад тусгагдсаныг тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний агуулгад заагдсаны дагуу химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэсгээс холбогдох доорх мэдээллийг оруулах

- Тухайн жилд олон төрлийн химийн бодис ашиглахаар бол байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд хавсралтаар оруулж хүснэгтийн 3.1.1-д хавсралтын нэрийг дурдах /хэмжих нэгжийг дурдсан байх шаардлагатай/

- Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөнд дараах мэдээллийг бүрэн тусгасан тохиолдолд 3.1.2-ын мэдээлэл оруулах хэсэгт “**хангалттай**” гэсэн дүгнэлтийг оруулна.

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
3.1	1. Тухайн жилд ашиглах химийн бодисын нэр, хэмжээ /хэмжих нэгж/	- Төслийн үйл ажиллагаанд химийн бодис ашиглахгүй
	2. Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	- БОННУ дотор байгаа
3.2	1. Шатах тослох материалын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	- Шатах тослох материалын агуулахтай - хамааралгүй
	2. Тэслэх, дэлбэлэх бодисын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	
3.3.	1. Тухайн жилийн хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ /хэмжих нэгж/ <ul style="list-style-type: none"> • Ахуйн хог хаягдал /хатуу, шингэн/ • Үйлдвэрийн хог хаягдал /хатуу, шингэн/ • Аюултай хог хаягдал 	Ахуйн хог хаягдал (хатуу, шингэн) <ul style="list-style-type: none"> - Нийт 20 ажилтан жилд 100 хоног ажиллах ба 1 хүнээс хоногт 0.5 кг хатуу хог хаягдал гарна гэж үзвэл эхний жилд 1650.0 кг хатуу хог хаягдал цугларна гэж тооцсон. Унд, ахуйд 264.0 м³/жил ус хэрэглэнэ гэж үзсэн бөгөөд үүнээс 70% нь шингэн хаягдал болно гэж үзвэл 184.8 м³/жил шингэн хаягдал гарна
	2. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв	Дотоод зардлаар

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

**ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨСӨВ**

- Доорх хүснэгтийн 4.12 - 4.1.7 –д тусгагдсан тухайн жилийн арга хэмжээний төсвийн нийлбэр нь 4.1.1 –д тусгагдана.

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
	1. Тухайн жилийн байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв	2984.0 мян.төг
	2. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төсөв	100.0 мян.төг
	3. Нөхөн сэргээх арга хэмжээний төсөв /техникийн, биологийн/	279.0
	4. Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээний төсөв	2000.0 мян.төг
	5. Түүх соёлын өв хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
	6. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	-
4.1	7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	250.0 мян.төг
	8. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төсөв	-
	9. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төсөв	-
	10. Тухайн жилийн орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт төсөв	355.0 мян.төг

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

ТАВ. МЕТА МЭДЭЭЛЭЛ

• Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 39.1.7-д заасныг үндэслэн төсөл хэрэгжүүлэгчээс доорх хүснэгтэнд тусгагдсан төслийн дэд бүтэц, нөхөн сэргээх, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний цар хүрээ, орчны хяналт шинжилгээний цэгэн мэдээллийг тусгасан мета мэдээллийг цаасанд өнгө будаг, таних тэмдгээр буулгасан хэлбэрээр болон файл хэлбэрээр тайланд хавсаргах.

• Доорх хүснэгтийн мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах баганыг шинжээч бөглөнө.

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах багана
5.1	Зурган мэдээлэлд тусгах мэдээлэл 1. Тосгон 2. Дэд бүтэц (зам, өндөр хүчдэл, цахилгаан сүлжээ, шугаман хоолой, станцын байршил, хашаа, тусгаарлагч, үерийн хамгаалалтын далан, аянга зайлуулагч гэх мэт) 3. Хог хаягдлын цэгийн байршил 4. Хог хаягдлын агуулахын байршил 5. Хог хаягдлын далан 6. Химийн бодисын агуулахын байршил 7. Орчны хяналт шинжилгээний дээж авах хяналтын цэгийн байршил 8. Тухайн жилд хуулах хөрс 9. Гадаад, дотоод овоолго 10. Техникийн нөхөн сэргээлтийн талбай 11. Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай 12. Гүний худгийн байршил 13. Дүйцүүлэн хамгааллын байршил	

**ЗУРГАА. ТУХАЙН ЖИЛИЙН АРГА ХЭМЖЭЭНЭЭС БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ
НӨЛӨӨЛЛИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

- Байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсгээс доорх хүснэгтийн А, Б, В, Г дэх баганад “**тодорхойлсон**”, “**тодорхойлоогүй**” “**хамааралгүй**” гэсэн 3 төрлийн хариултаас сонгож бөглөх.

- Дүгнэлт гэсэн багана дахь дүгнэлтийг байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнийн нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсэгт Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яамны мэрэгжилтэн дүгнэлт гаргана.

Нөлөөллийн ангилал	А. Тооцсон эсэх	Б. Нөлөөллийн цар хүрээг тодорхойлсон эсэх	В. Нөлөөл-лийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх	Г. Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх	Дүгнэлт
6.1. Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл - Бохирдуулах - Эвдэх - Доройтуулах	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.2. Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл - Бохирдуулах - Нөөцийг бууруулах		Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.3. Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл - амьдрах орчинг хуваах - амьдрах орчинг доройтуулах - амьдрах орчинг хомсдуулах - нөөцийг бууруулах	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.4. Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл - Бохирдуулах - тоос	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.5. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

Нөлөөллийн ангилал	А. Тооцсон эсэх	Б. Нөлөөллийн цар хүрээг тодорхойлсон эсэх	В. Нөлөөл-лийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх	Г. Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх	Дүгнэлт
<ul style="list-style-type: none"> - Хамгаалах - Нүүлгэн шилжүүлэх 					

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

ДОЛОО. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТ

- Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “А” баганд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх
- Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “Б”, “В”, баганд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэхэд “**Тийм**”, “**Үгүй**” хариулт өгнө.
- Доорх хүснэгтийн “Г” баганд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг оновчтой тогтоосон эсэхэд Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн мэргэжилтнүүд “**хангалттай**” “**хангалтгүй**” гэсэн дүгнэлт өгнө.

Тухайн жилийн байгаль хамгаалах арга хэмжээний чиглэл	А. Тоо	Б. Шалгуур үзүүлэлтийг тогтоосон эсэх	В. Шалгуур үзүүлэлтийн хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэх	Г. Дүгнэлт
7.1. Нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх зайлуулах арга хэмжээ	4	Тийм	Тийм	
7.2. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	4	Тийм	Тийм	
7.3. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ - техникийн/ га эзлэхүүн - биологийн /га	1	Тийм	Тийм	
7.4. Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээ	1	Тийм	Тийм	
7.5. 7.5 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах арга хэмжээ	5	Тийм	Тийм	
7.6. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	-	Үгүй	Үгүй	
7.7. Байгаль орчны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	1	Тийм	Тийм	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

НАЙМ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ

ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

- Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийг “А, Б, В, Г” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх

Хяналт шинжилгээний дээж	А. Дээж авах цэгийн тоо	Б. Дээж авах цэгийн байршил	В. Давтамж	Г. Төсөв
8.1. Хөрс	1	ШТС Агуулах	1	100,000.0
8.2. Ус	1	Унд ахуйн уснаас	1	50,000.0

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

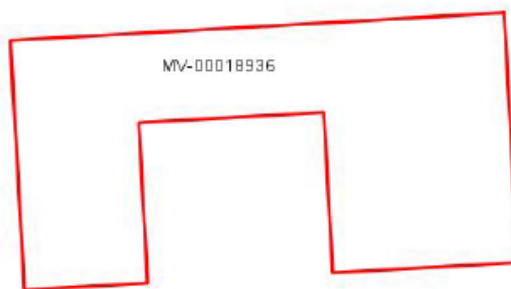
ОЙ, УС, ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТАЙ ГАЗРЫН
КАДАСТРЫН ЛАВЛАГААНЫ МЭДЭЭЛЛИЙН САН

Кадастрын лавлагаа

Лавлагааны мэдээлэл

Таны лавлагаа авах хүсэлт мэдээллийн санд бүртгэгдлээ. Хүсэлтийг хянан Ашиг малтмал, газрын тосны газарт цахим байдлаар хүргэгдэнэ.

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	MV-00018936
Талбайн нэр	Хүдрийн биет 16-2
Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хэмжээ, га	28.07
Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нэр	Түшиг-Интернэшнл
Аймаг, сум, сав газрын нэр	Хэнтий аймаг Дархан сум, Хэнтий аймаг Бор Өндөр сум, Умард говийн гүвээт-Халхын дундад тал голын сав газар
Хуулиар хориглосон бүстэй давхцалтай эсэх	давхцалгүй
Давхацсан талаарх мэдээлэл	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг
Огноо

/С.ЧУЛУУНЦЭЦЭГ/
/2023 он 06 сар 02 өдөр/

**ХЭНТИЙ АЙМГИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР**

УЦУОШТөвийн 2 дугаар давхар, Тэмүүжингийн гудамж,
Булаг баг, Хэрлэн сум, Хэнтий аймаг, 23123
Утас/факс: (976) 7056-2571
Цахим шуудан: khentiinature@gmail.com

2023. 05. 25 № 161

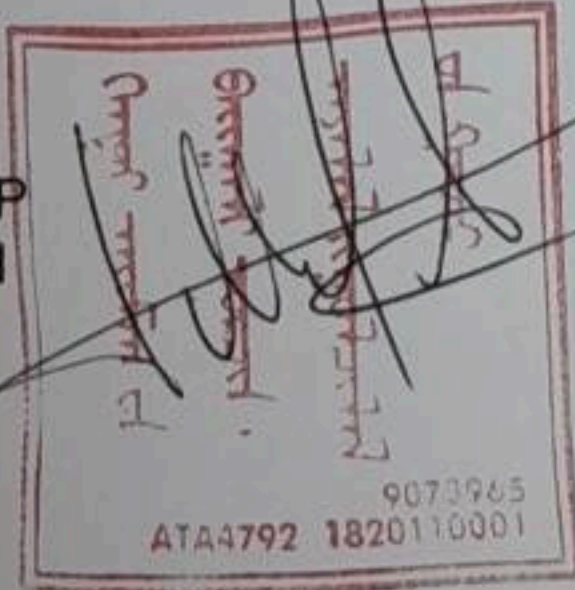
танай _____-ны № _____-т

Санал хүргүүлэх тухай

Тус аймгийн Бор-Өндөр сумын нутаг MV-018936 ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаартай "ТҮШИГ ИНТЕРНЭШНЛ" ХХК-ны "Хүдрийн биет 16-2" хайлуур жоншны ордын далд уурхайн 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төсөлд дараах саналуудыг тусгах шаардлагатай байна. Үүнд:

1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээний төлөвлөгөөний ажлуудын хугацаа, тоо хэмжээ, зардлыг тодорхой тусгах.
2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд 200 ширхэг ямар төрлийн модыг стандарт нормын дагуу хэдэн га талбайд тариалахыг тодорхой тусгах.
3. "Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд сумын удирдлагуудтай зөвшилцөн 1 га талбайд стандарт нормын дагуу мод тарих ажлыг төлөвлөх.
4. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг нэмэлтээр төлөвлөх, Бор-Өндөр, Дархан сумын удирдлагуудтай зөвшилцөн уул уурхай, дэд бүтцийн нөлөөгөөр эвдрэлд орж орхигдсон 1.5 га-аас баггүй талбайд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх ажлын хугацаа зардлыг тооцон нэмэлтээр тусгах.
5. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний ажлуудын хугацаа, тоо хэмжээ, зардлыг тодорхой тусгах.
6. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний зарим ажлуудын тоо хэмжээ, хугацааг, зардлыг тодорхой тусгах. 2023 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгах ажлууд нь тодорхой, хэмжигдэхүйц, үр дүнд суурилсан, хэрэгжих хугацаатай, үнэлэгдэх боломжтой байх шаардлагатай байна.

ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Г.МӨНХ-ЭРДЭНЭ

Ашигт малтмал, газрын тосны газрын даргын
2022 оны 12 дугаар сарын –ны өдрийн
..... дүгээр тушаалын хоёрдугаар хавсралт

Батлав:

Түшиг-Интернэшнл ХХК-ийн
захирал *С. Чулуунцэцэг* / С. Чулуунцэцэг /

ХЭНТИЙ АЙМГИЙН БОР-ӨНДӨР ТОСГОН СУМЫН ХҮДРИЙН БИЕТ 16-2 ОРДЫН 2023 ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш
Үндсэн АТЗ-ийн дугаар: MV-018936
Нэмэлт АТЗ-ийн дугаар:

2300066

Танилцсан: Уул уурхайн хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн

/П.Зоригт/

БОЛОВСРУУЛСАН:

1. Ерөнхий инженер
2. Уулын инженер
3. Баяжуулагч инженер
4. Механик инженер
5. Эдийн засагч

2023 он

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Тушиг-Интернэшнл
 Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
 Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш
 Баяжуулалтын технологи: Гравитаци

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Төлөвлөгөөний он: 2023
 ТЭЗҮ-ээр ашиглах нийт хугацаа: 8
 Ашиглалтын хэд дэх жил: 6

Маягт - 1.1

Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн төлөв

№	Нөөцийн зэрэг		Бүтээгдэхүүний хэмжээ		Ашигт малтмалын нэр	Агуулга		Металл (эрдэс)-ын хэмжээ		Тайлбар	
			Хэмжих нэгж	Тоон утга		Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга		
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	
1	ТЭЗҮ-ийн хүчин чадал										
		Боловсруулах хүдэр (элс)-ийн хэмжээ	мян.тн		1		---		---		
	1	Бүхэллэг жонш ФК-75	мян.тн		1		---		---		
2	2024 онд гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ										
	1	Боловсруулах хүдэр (элс)-ийн хэмжээ	мян.тн	36.60	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	40.10	мян.тн	14.68	ТЭЗҮ гээр төлөвлөсөнөөрөө бөглөв
	1	Бүхэллэг жонш ФК-75	мян.тн	5.30	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	75.00	мян.тн	3.97	өөрөөр ирээдүйгээ төлөвлөгөөгүй байгаа болно
3	2025 онд гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ										
	1	Боловсруулах хүдэр (элс)-ийн хэмжээ	мян.тн	36.60	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	40.10	мян.тн	14.68	
	1	Бүхэллэг жонш ФК-75	мян.тн	5.30	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	75.00	мян.тн	3.97	
4	2026 онд гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ										
	1	Боловсруулах хүдэр (элс)-ийн хэмжээ	мян.тн	36.60	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	40.10	мян.тн	14.68	
	1	Бүхэллэг жонш ФК-75	мян.тн	5.30	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	75.00	мян.тн	3.97	

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
 Ерөнхий инженер: Ч.Ганбат
 Баяжуулагч инженер:

Хүлээн авсан:
 Мэргэжилтэн: Х.Лхагвабаатар

2300030

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Түшиг-Интернэшнл
 Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
 Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
 Төлөвлөгөөний он: 2023
 Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт-2.1а

Геологийн болон үйлдвэрлэлийн нөөц

Д.д	Хүдрийн биет	Геологийн нөөцрийн ангилал	Блокийн дугаар	Геологийн нөөц																Боявдол				Ашиглалтын хэмжээ				Үйлдвэрлэлийн нөөц						Металл	Геологийн нөөц						Ашиглалтын хэмжээ		Үйлдвэрлэлийн нөөц			
				Билээн тэгийг		Хэрэглэж эвсэл		Даварсан эвсэл		Харамга эвсүүл		Хүдрийн (элс) эвсүүл		Хүдрийн (элс) эвсүүл		Хүдрийн (элс) эвсүүл		Бичигдсэн эвсүүл		Бичигдсэн эвсүүл		Хандлын эвсүүл		Хандлын эвсүүл		Илүүдэл хэрэгсэл		Хүдрийн (элс) нөөц		Долоо аугуйга	Металлын (CaF2) нөөц	Холдсан металл (CaF2)	Тонн утга		Металлын (CaF2) нөөц	Долоо аугуйга	Металлын (CaF2) нөөц	Холдсан металл (CaF2)	Тонн утга	Металлын (CaF2) нөөц						
				Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга												Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга	Хэмжээ	Тонн утга
1	Хүдрийн биет-1	C1	B2-3-1	м2	3740.00	м	3.25	м	1.43	МЯН. М²	12.16	МЯН. М²	5.35	тн/М²	2.60	МЯН. ТН	13.91	%	7.69	МЯН. ТН	0.90	%	15.99	МЯН. ТН	2.22	МЯН. М3	3.36	МЯН. М3	12.59	МЯН. ТН	12.56	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	47.30	МЯН. ТН	5.95	МЯН. ТН	0.05	%	47.30	МЯН. ТН	5.90			
2	Хүдрийн биет-1	C1	B2-3-2	м2	3884.00	м	3.25	м	1.82	МЯН. М²	12.62	МЯН. М²	7.07	тн/М²	2.60	МЯН. ТН	18.38	%	7.69	МЯН. ТН	1.19	%	15.99	МЯН. ТН	2.94	МЯН. М3	4.27	МЯН. М3	16.58	МЯН. ТН	16.63	1	Хайлуур жонш (CaF2)	%	47.30	МЯН. ТН	7.84	МЯН. ТН	0.05	%	47.30	МЯН. ТН	7.79			
Нийт					7624.00		3.25		1.63		24.78		12.42		2.60		32.28		7.69		2.09		15.99		5.16		7.63		29.17		29.21	1			13.79		0.10			13.69						

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
 Ерөнхий инженер: Ч.Ганбат
 Баяжуулагч инженер: Ч.Ганбат

Хүлээн авсан: Мэргэжилтэн: Э.Мөнхөнхүү

2300031

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Түшиг-Интернэшнл
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
Төлөвлөгөөний он: 2023
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт-3

Бүтээгдэхүүн гаргалт, борлуулалтын үзүүлэлтүүд

Үзүүлэлт		Хэмжих нэгж	Тоон утга	Сар												Улирал			
Бүтээгдэхүүний төрөл	Ашигт малтмалын нэр			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	I	II	III	IV
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Олборлолт																			
Хөрс хуулалт		мян.м3	0.00													0.00	0.00	0.00	0.00
а. Бэлтгэл малгалт		мян.м3	0.00													0.00	0.00	0.00	0.00
б. Үндсэн малгалт		мян.м3	8.00				3.00	5.00								0.00	8.00	0.00	0.00
Хүдэр (элс) олборлолт		мян.тн	29.18				3.06	3.65	3.65	3.65	3.65	3.65	3.65	3.65	0.57	0.00	10.36	10.95	7.87
	Хайлуур жонш (CaF2)	мян.тн	13.70				1.44	1.71	1.71	1.71	1.71	1.71	1.71	1.71	0.27	0.00	4.86	5.14	3.69
Бүтээгдэхүүн гаргалт																			
Хүдэр (элс) боловсруулалт		мян.тн	29.18				3.06	3.65	3.65	3.65	3.65	3.65	3.65	3.65	0.57	0.00	10.36	10.95	7.87
	Хайлуур жонш (CaF2)	мян.тн	13.70				1.44	1.71	1.71	1.71	1.71	1.71	1.71	1.71	0.27	0.00	4.86	5.14	3.69
Бүхэллэг жонш ФК-75		мян.тн	6.13				0.64	0.77	0.77	0.77	0.77	0.77	0.77	0.77	0.12	0.00	2.18	2.30	1.65
	Хайлуур жонш (CaF2)	мян.тн	4.60				0.48	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.09	0.00	1.63	1.72	1.24
Хайлуур жоншны хүдэр ФР		мян.тн	19.88				2.08	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	0.39	0.00	7.06	7.46	5.36
	Хайлуур жонш (CaF2)	мян.тн	8.65				0.91	1.08	1.08	1.08	1.08	1.08	1.08	1.08	0.17	0.00	3.07	3.25	2.33
Бүтээгдэхүүн борлуулалт																			
Бүхэллэг жонш ФК-75		мян.тн	6.13				0.64	0.77	0.77	0.77	0.77	0.77	0.77	0.77	0.12	0.00	2.18	2.30	1.65
	Хайлуур жонш (CaF2)	мян.тн	4.60				0.48	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.09	0.00	1.63	1.72	1.24
Хайлуур жоншны хүдэр ФР		мян.тн	19.88				2.08	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	0.39	0.00	7.06	7.46	5.36
	Хайлуур жонш (CaF2)	мян.тн	8.65				0.91	1.08	1.08	1.08	1.08	1.08	1.08	1.08	0.17	0.00	3.07	3.25	2.33
а. Дотоод		---																	
Хайлуур жоншны хүдэр ФР		мян.тн	19.88				2.08	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	2.49	0.39	0.00	7.06	7.46	5.36
	Хайлуур жонш (CaF2)	мян.тн	8.65				0.91	1.08	1.08	1.08	1.08	1.08	1.08	1.08	0.17	0.00	3.07	3.25	2.33
б. Экспорт		---																	
Бүхэллэг жонш ФК-75		мян.тн	6.13				0.64	0.77	0.77	0.77	0.77	0.77	0.77	0.77	0.12	0.00	2.18	2.30	1.65
	Хайлуур жонш (CaF2)	мян.тн	4.60				0.48	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.57	0.09	0.00	1.63	1.72	1.24

Тайлбар:

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
Ерөнхий инженер: Б.Батбаяр
Баяжуулагч инженер: Ч.Ганбат

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн: Х.Лхагвабаатар

2300032

Аж ахуйн нэгжийн нэр:
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар:
Ашигт малтмалын төрөл:

Түшиг-Интернэшнл
MV-018936
Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
Төлөвлөгөөний он: 2023
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт-4.1

Бүтээгдэхүүн гаргалт, борлуулалтын үзүүлэлтүүд

Д/д	Бүтээгдэхүүний нэр	Бүтээгдэхүүний хэмжээ			Ашигт малтмалын нэр	Агуулга			Металл (эрдэс) хэмжээ			Гарц			Металл (эрдэс) авалт			Тайлбар
		Хэмжих нэгж	ТЭЗҮ-ийн тоон утга	Төлөвлөгөөний тоон утга		Хэмжих нэгж	ТЭЗҮ-ийн тоон утга	Төлөвлөгөөний тоон утга	Хэмжих нэгж	ТЭЗҮ-ийн тоон утга	Төлөвлөгөөний тоон утга	Хэмжих нэгж	ТЭЗҮ-ийн тоон утга	Төлөвлөгөөний тоон утга	Хэмжих нэгж	ТЭЗҮ-ийн тоон утга	Төлөвлөгөөний тоон утга	
1	2		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Бусад уурхайгаас авсан үйлдвэрлэлийн нөөц (хүдэр, элс)	мян.тн				---			---									
2	Өмнөх онуудын үлдэгдэл үйлдвэрлэлийн нөөц (хүдэр, элс)	мян.тн				---			---									
3	2023 оны олборлон, боловсруулах үйлдвэрлэлийн нөөц (хүдэр, элс)	мян.тн		29.16	Хайлуур жонш (CaF2)	%		46.95	мян.тн		13.69							
4	2023 оны боловсруулалтад орохгүй үйлдвэрлэлийн нөөц* (хүдэр, элс)	мян.тн				---			---									
5	2023 онд боловсруулах үйлдвэрлэлийн нөөцийн хэмжээ (хүдэр, элс)	мян.тн	0	29.16	Хайлуур жонш (CaF2)	%		46.95	мян.тн		13.69			100.00				100.00
6.1	Бүхэллэг жонш ФК-75	мян.тн		6.12	Хайлуур жонш (CaF2)	%		75.00	мян.тн		4.59	%		21.00	%			33.53
6.2	Хайлуур жоншны хүдэр ФР	мян.тн		19.87	Хайлуур жонш (CaF2)	%		43.50	мян.тн		8.64	%		68.13	%			63.11
7	Хаягдлын хэмжээ	мян.тн		3.17	Хайлуур жонш (CaF2)	%		14.51	мян.тн		0.46			10.87	%			3.36
8	ТЭЗҮ-ээс эерүүтэй байгаа шалтгаан																	

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
Ерөнхий инженер: Ч.Ганбат
Баяжуулагч инженер:

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн: Х.Лхагвабаатар

2300033

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Түшиг-Интернэшнл
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
Төлөвлөгөөний он: 2023

Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт-6.1

Уурхай, үйлдвэрийн цахилгаан хангамж

Цахилгаан хангамж: Сонгоогүй

№	Хэрэглэгчдийн жагсаалт	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Тайлбар
1	2	3	4	5
1	Олборлолтын (ил, далд уурхайн) суурилагдсан чадал	кВт (kW)	190.98	
2	Тосгоны суурилагдсан чадал	кВт (kW)	7.00	
3	Баяжуулах, боловсруулах үйлдвэрийн суурилагдсан чадал	кВт (kW)		Баяжуулах үйлдвэрт борлуулна
4	Цахилгааны хэрэглээ*	кВт.ц/жил (kWh/year)	540,600.00	Тоолуурын гүйлтээр
5	Цахилгаан эрчим хүчний үнэ тариф (НӨАТ-гүй)	төг/кВт.ц	155.98	
6	Цахилгаан эрчим хүчний зардал	сая.төг	84.32	

* Тухайн онд хэрэглэх нийт цахилгааны хэрэглээ. Тоолуурын гүйлтээр. Хэрэв эрчим хүчний системд холбогдоогүй бол бөглөх шаардлагагүй.

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
Ерөнхий инженер: Ч.Ганбат

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

2300031

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Түшиг-Интернэшнл
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
Төлөвлөгөөний он: 2023
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт-6.2

Уурхайн ус хангамж

№	Хэрэглэгчдийн жагсаалт		Эх үүсвэр	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Шоометр тутам дахь унь тариф (төгрөг)	Төлбөрийн хэмжээ (сая.төг)	Тайлбар
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Хүн амын унд, ахуйн зориулалтаар ашигласан хэрэглээ	Хүн амын унд, ахуйн зориулалтаар ашигласан хэрэглээ	Зөөвөр	м3/жил	1,160.00	1,628.00	1.888	
2	Олборлох үйлдвэрлэлийн (ил, далд уурхай) хэрэглээ	Олборлох үйлдвэрлэлийн (ил, далд уурхай) хэрэглээ	-- Сонгох --	м3/жил	0.00	0.00	0.00	
3	Баяжуулах, боловсруулах үйлдвэрийн хэрэглээ	Эргэлтийн усны хэмжээ	-- Сонгох --	м3/жил	0.00	0.00	0.00	
3		Нэмэлт усны хэмжээ	-- Сонгох --	м3/жил	0.00	0.00	0.00	
3		Нийт усны хэмжээ	---	м3/жил	0.00	0.00	0.00	
3		Баяжуулах үйлдвэрийн эргэлтийн усны эзлэх хэмжээ	---	%	7.00	0.00	0.00	
4	Байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээлтэд хэрэглэх хэрэглээ	Байгаль орчин хамгаалах, нөхөн сэргээлтэд хэрэглэх хэрэглээ	-- Сонгох --	м3/жил	0.00	0.00	0.00	
5	Усыг шавхан зайлуулах	Усыг шавхан зайлуулах	-- Сонгох --	м3/жил	264.00	888.00	0.234	
6	Эрэл хайгуулын өрөмдлөг хийх	Эрэл хайгуулын өрөмдлөг хийх	-- Сонгох --	м3/жил	0.00	0.00	0.00	
7	Бусад (Авто зам, Барилга, Хүнд, хөнгөн, хүнсний үйлдвэрлэл, Эрчим хүч, Газар тариалан г.м)	Бусад (Авто зам, Барилга, Хүнд, хөнгөн, хүнсний үйлдвэрлэл, Эрчим хүч, Газар тариалан г.м)	-- Сонгох --	м3/жил	0.00	0.00	0.00	
Нийт хэрэглээ					1,424.00	---	2.123	

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
Ерөнхий инженер: Ч.Ганбат

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

2300035

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Түшиг-Интернэшнл
 Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
 Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
 Төлөвлөгөөний он: 2023
 Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (алс) хэмжээ: 29.16

Маягт-7

Баяжуулах, боловсруулах үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн жагсаалт

Д/д	Тоног төхөөрөмжийн нэр					Техникийн үзүүлэлт			Тоног төхөөрөмжийн насжилт			Хөдөлгүүрийн чадал			Тайлбар
	Төрөл	Ангилал	Марк	Үйлдвэрлэгч компани	Үйлдвэрлэсэн улс	Хэмжих нэгж	Хучин чадал	Тоо ширхэг	Үйлдвэрлэсэн он	Ашиглалтад өгсөн он	Ашиглалтын хугацаа	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Нийт чадал	11
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Шигшүүр	Чичиргээт	YZ-1230	Хятад	Хятад	тн/цаг	20	1	2013	2016	7	кВт (kW)	7.5	7.50	
2	Бутлуур	Хацарт	PE-400/600NO	Хятад	Хятад	тн/цаг	10	1	2015	2017	7	кВт (kW)	15	15.00	
3	Конвейер	Туузан	SBN	Хятад	Хятад	тн/цаг	30	1	2013	2016	7	кВт (kW)	2.2	2.20	
4						---						кВт (kW)		0.00	

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
 Ерөнхий инженер: Ч.Ганбат
 Баяжуулагч инженер:

Хүлээн авсан:
 Мэргэжилтэн:

2300036

Аж ахуйн нэгжийн нэр: Түшиг-Интернэшнл
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
Төлөвлөгөөний он: 2023
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт-8

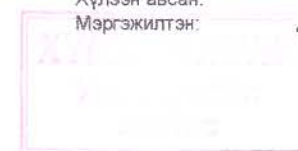

Уурхайн олборлолтын тоног төхөөрөмжийн жагсаалт

Д/д	Тоног төхөөрөмжийн нэр				Хүчин чадал багтаамж		Ашиглалтын хугацаа			Цэжиглаан зарцуулалт	Түлш зарцуулалт				Өмчлөлийн хэлбэр	Тайлбар
	Марк	Төрөл	Загаар	Үйлдвэрлэсэн улс	Нэгж	Хэмжээ	Үйлдвэрлэсэн он	Ашиглалтад өгсөн он	Ашиглалтын хугацаа	Суурилагдсан чадал кВт (kW)	Хөмжих нэгж	Зарцуулалтын тоон утга	Нийт ажиллах гүйлт (мото/цаг)	Нийт зарцуулах түлшний хэмжээ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	SHANTUI	Утгуурт ачигч	HCBG	БНХАУ	м3	1.8	2017	2018	20	0	мото/цаг	15	4000.00	60000.00	Өөрийн	
2		Бульдозер	ВЦП	ОХУ	м3	360	2018	2018	5	71				0.00	Өөрийн	
3		Тэргэнцэр	УВО-0.5	БНХАУ	м3	0.2	2017	2018	5	0				0.00	Өөрийн	
4		Компрессор	45	БНХАУ	м3/мин	5.4	2017	2018	10	45				0.00	Өөрийн	
5		Компрессор	15	БНХАУ	м3/мин	1.8	2017	2018	10	15				0.00	Өөрийн	
6		Өргөх төхөөрөмж	30LS-2SMA	БНХАУ	тн	1.6	2017	2018	5	30				0.00	Өөрийн	
7		Өргөх төхөөрөмж	30LS-2SMA	БНХАУ	тн	1.6	2017	2018	5	30				0.00	Өөрийн	
8		Перфоратор	УТ29А	БНХАУ	мм	42	2013	2013	10					0.00	Өөрийн	Хийгээр
9		Перфоратор	УТ29А	БНХАУ	мм	42	2013	2013	10					0.00	Өөрийн	Хийгээр
10	НИИТ													0.00		
	НИИТ								80.00					60,000.00		

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
Ерөнхий инженер: Б.Батбаяр
Баяжуулагч инженер: Ч.Ганбат

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

2300037

Аж ахуйн нэгжийн нэр:
Ашигт малтмалын төрөл:
Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар:

Түшиг-Интернэшнл
Хайлуур жонш
MV-018936

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
Төлөвлөгөөний он: 2023
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт-9.1

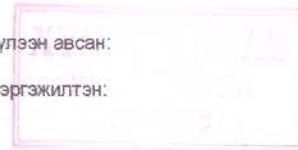
Уурхайн өрөмдлөг, тэсэлгээний ажил

Д/д	Тусгай зөвшөөрлийн дугаар, огноо		Өрөмдлөгийн хэмжээ (мян.тууш.м)			Нийт уулын цул мян.м³		Тэслэгдэх уулын цулын хэмжээ мян.м³			Агуулахын багтаамж (тн)			Тайлбар
	Тэсэлгээ	Тэсэлгээний туслан гүйцэтгэгч	Хөрс	Хүдэр	Нийт өрөмдлөгийн хэмжээ	Хөрс	Хүдэр	Хөрс	Хүдэр	Нийт уулын цулын хэмжээ	Агуулахын ангилал	Тэсрэх бодис	Тэсэлгээний хэрэгсэл	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Хөх жонш ХХК		0.07	1.7	1.77	8	29.16	5	11.045454 545454	16.045454545 454547	Байнгын	20	20	

2300038

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
Ерөнхий инженер: Ч.Ганбат

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

Аж ахуйн нэгжийн нэр:
Ашигт малтмалын төрөл:
Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар:

Түшиг-Интернэшнл
Хайлуур жонш
MV-018936

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
Төлөвлөгөөний он: 2023
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт-9.2

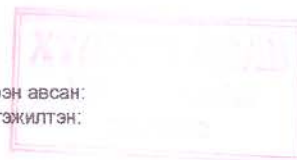
Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн хэрэглээ

Д/д	Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгсэл	Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн хэрэглээ				Тайлбар
		Нэр, төрөл	Хэмжих нэгж	Орлого	Зарлага	
1	2	3	4	5	6	7
1	Тэсрэх бодис	Эмульс	тн		126	
2	Тэсэлгээний хэрэгсэл	Тэслүүр	ш		98464	
3	Тэсэлгээний хэрэгсэл	Нонель	ш		92761	
4	Тэсэлгээний хэрэгсэл	ДША	м		92464	

23000339

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
Ерөнхий инженер: Ч.Ганбат

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

Аж ахуйн нэгжийн нэр:
Ашигт малтмалын төрөл:
Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар:

Түшиг-Интернэшнл
Хайлуур жонш
MV-018936

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
Төлөвлөгөөний он: 2023
Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт-9.3

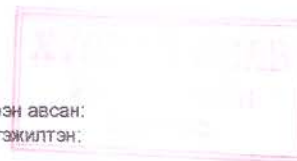
Тэсэлгээчдийн бүртгэл

Д/д	Албан тушаал	Овог, нэр	Үнэмлэхний дугаар	Даатгалд хамрагдсан эсэх
1	2	3	4	5
1	Тэсэлгээний удирдагч	Е.Чинбат	30/2020	Тийм
2	Нярав	Д.Дуламрагчаа	051/2020	Тийм
3	Тэсэлгээчин	П.Батболд	148/2011	Тийм

2300040

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
Ерөнхий инженер: Ч.Ганбат

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

Аж ахуйн нэгжийн нэр:
Ашигт малтмалын төрөл:
Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар:

Түшиг-Интернэшнл
Хайлуур жонш
MV-018936

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи:Гравитаци
Төлөвлөгөөний он:2023
Тухайн онд олборлох хэмжээ:29.16

Маягт-10

Байгаль орчны нөхөн сэргээлт

Д/д	Үзүүлэлт	Талбай		Эзэлгүүн		Зардлын хэмжээ		Тайлбар	Солиболцол								
		Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга	Хэмжих нэгж	Тоон утга		Уртраг			Өргөрөг			Метрийн		
1	Техникийн нөхөн сэргээлт - Гадаад овоолго	га	0	м3		сая.төг			№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин
									1								
2	Техникийн нөхөн сэргээлт - Дотоод овоолго	га	0	м3		сая.төг			№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин
									1								
3	Биологийн нөхөн сэргээлт Шимт хөрс	га	0	м3		сая.төг			№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин
									1								
4	Биологийн нөхөн сэргээлт Биологи	га	0	м3		сая.төг			№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин
									1								
5	Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт	га	1	м3		сая.төг	2		№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин
									1								
6	"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарих модны хэмжээ"	га	0.5	ш	100	сая.төг	1.5		№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин
									1								
7	Байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийг судлах, хамгаалах	га	0.3	м3		сая.төг	1		№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин
									1								
Нийт		га	1.80	м3	100.00	сая.төг	4.50										

Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
Албан тушаал:

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

2300041

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Маягт №-12

ААН-ийн нэр:
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар:
Ашигт малтмалын төрөл:

Түшиг-Интернэшнл
MV-018936
Хайлуур жонш

Төлөвлөгөөний он: 2023

Ажиллагсдын мэдээлэл, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй

Д/д	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Тоон утга		Тайлбар
			Үндсэн компани	Туслан гүйцэтгэгч	
1	2	3	4	5	6
1	Нийт ажиллагсад	хүн	20.00	0	
1.1	Үндсэн	хүн	20.00		
1.2	Гэрээт	хүн			
1.3	Эмэгтэй	хүн	2.00	0	
1.3.1	Захиргаа, удирдах ажилтан	хүн	1.00		
1.3.2	Инженер техникийн ажилтан	хүн	1.00		
1.3.3	Оператор	хүн	0.00		
1.3.4	Бусад	хүн			
1.4	Эрэгтэй	хүн	18.00	0	
1.4.1	Захиргаа, удирдах ажилтан	хүн	5.00		
1.4.2	Инженер техникийн ажилтан	хүн	3.00		
1.4.3	Оператор	хүн	7.00		
1.4.4	Бусад	хүн	3.00		
1.5	Гадаад	хүн	0.00	0	
1.5.1	ИТА	хүн			
1.5.2	Бусад	хүн			
2	Нийт цалин	сая төг/жил	312.00		
2.1	Сарын дундаж цалин-Удирдах	сая төг/хүн	2.00		
2.2	Сарын дундаж цалин-ИТА	сая төг/хүн	1.50		
2.3	Сарын дундаж цалин-оператор	сая төг/хүн	1.20		
2.4	Сарын дундаж цалин-туслах	сая төг/хүн	0.80		
2.5	Сарын дундаж цалин-бусад	сая төг/хүн	0.80		
2.6	Сарын дундаж цалин-гадаад	сая төг/хүн	1.26		
3	ХАБ-ын асуудал хариуцсан	сая төг/хүн			
3.1	Нэгж	ширхэг	1.00		
3.2	Ажилтан	хүн	1.00		
4	ХАБ-ын сургалт	ширхэг	21.00	0	
4.1	байгууллага(өөрийн)	ширхэг			
4.2	дотоод	ширхэг	20.00		
4.3	Гадаад	ширхэг	1.00		
5	ХАБ-ын сургалтад хамрагчдын тоо	ширхэг	21.00	0	
5.1	байгууллага(өөрийн)	ширхэг	20.00		
5.2	дотоод	ширхэг	1.00		
5.3	Гадаад	ширхэг			
6	Ажлын байрны нөхцөл	хүн	20.00	0	
6.1	Хэвийн	хүн	5.00		
6.2	Хэвийн бус-хортой	хүн			
6.3	Хэвийн бус-хүнд	хүн			
6.4	Хэвийн бус-халуун	хүн			
6.5	Хэвийн бус-газар дор	хүн	15.00		
6.6	Хэвийн бус-бусад	хүн			
7	Эрүүл мэндийн үзлэгт хамрагчдын тоо	хүн			
8	Ажлын тусгай хувцас хамгаалах хэрэгсэл	ширхэг	20.00	0	
8.1	Тусгай хувцас	ширхэг	15.00		
8.2	Хамгаалах хэрэгсэл	ширхэг	5.00		
9	ХАБ-ын нийт зардал	сая.төг	21.00	0	
9.1	Сургалт	сая.төг	0.70		
9.2	Эрүүл мэндийн үзлэг	сая.төг	1.50		
9.3	Эрүүл ахуйн нөхцөл сайжруулах	сая.төг	1.20		
9.4	Хэвийн бус нөхцөлд ажиллагсад	сая.төг	0.60		
9.5	Самбар, тэмдэг тэмдэглэгээ	сая.төг	0.50		
9.6	Ажлын тусгай хувцас хамгаалах хэрэгсэл	сая.төг	14.80		
9.7	Орон нутгийн иргэдийн аюулгүй байдлыг хангах	сая.төг	0.50		
9.8	Бусад	сая.төг	1.20		

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч: Түшиг-Интернэшнл
Төлөвлөгөө гаргасан: Ч.Ганбат
Албан тушаал:

Хүлээн авсан:
Мэргэжилтэн:

2300042

ААН-ийн нэр: Түшиг-Интернэшнл
 Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
 Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
 Төлөвлөгөөний он: 2023
 Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт-14

Нийт зардлын задаргаа

Д/д	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Төлөвлөлтийн тоон утга	Тайлбар
1	Нийт зардал	сая.төг	1,645.42	
2	Үйлдвэрлэлийн зардал	сая.төг	1,630.92	
2.1	Байгаль орчныг хамгаалах зардал	сая.төг	4.50	
2.2	Цалин	сая.төг	312.00	
2.3	Тэсэлгээний зардал	сая.төг	409.00	
2.4	Эрчим хүч	сая.төг	84.32	
2.5	Түлш шатахуун	сая.төг	15.08	
2.6	Сэлбэг хэрэгсэл	сая.төг	17.86	
2.7	ХАБЭА-н зардал	сая.төг	21.00	
2.8	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил	сая.төг		
2.9	Тээврийн зардал	сая.төг	17.00	
2.10	Түрээсийн төлбөр	сая.төг		
2.11	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл хорогдлын шимтгэл	сая.төг	18.40	
2.12	Материалын зардал	сая.төг		
2.13	Хувь хөрөнгөөр хийсэн хайгуулын ажлын зардал	сая.төг		
2.14	Улс, орон нутгийн төсөвт оруулсан орлого	сая.төг	680.06	Маягт 15-н 2.1, 2.4, 2.11, 2.13, 2.17, 3.6, 3.7-д оруулсан тоон утгуудыг хасаж тооцсон дүн
2.15	Үйлдвэрлэлийн бусад зардал	сая.төг	51.70	
3	Үйлдвэрлэлийн бус зардал	сая.төг	9.50	
3.1	Захиргааны зардал	сая.төг	4.00	
3.2	Эзэлийн хүү	сая.төг		
3.3	Хандив тусламж (АМТХ-ийн 42.1т заалтаас бусад)	сая.төг	3.00	
3.4	АМТХ-ийн 42.1 заасан гэрээний дагуу орон нутагт хийсэн хөрөнгө оруулалт, хандив тусламж	сая.төг	2.50	
4	Бусад	сая.төг	5.00	

Үзүүлэлт гаргасан: Ч.Ганбат
 Эдийн засагч: Ч.Ганбат
 Нягтлан бодогч: С.Чулуунцэцэг

Хүлээн авсан:
 Мэргэжилтэн:

2300043

ААН-ийн нэр: Түшиг-Интернэшнл
 Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
 Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
 Төлөвлөгөөний он: 2023
 Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт- 15

Улс, орон нутгийн төсөвт оруулсан орлого

Д/д	Татвар төлбөрүүд	Хэмжих нэгж	Төлөвлөлтийн тоон утга	Тайлбар
1	Нийт улсын төсөвт оруулсан орлого	сая.төг	867.48	
2	Улсын төсөвт оруулсан төлсөн албан татвар, төлбөр, хураамж, ногдол ашиг	сая.төг	863.17	
2.1	Аж ахуйн нэгж байгууллагын орлогын албан татвар	сая.төг	118.56	
2.2	Гаалийн албан татвар	сая.төг	45.90	
2.3	Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар	сая.төг	99.35	
2.4	Хун амын орлогын албан татвар	сая.төг	28.30	
2.5	Ашигт малтмал ашигласны нөөц ашигласны төлбөр	сая.төг	279.18	
2.6	Ашигт малтмал ашигласны нөөц ашигласны нэмэлт төлбөр	сая.төг	205.55	
2.7	Тусгай зөвшөөрлийн төлбөр	сая.төг	0.61	
2.8	Улсын төсвийн хөрөнгөөр хайгуул хийсэн ордын нөхөн төлбөр	сая.төг		
2.9	Гадаадын мэргэжилтэн, ажилчны ажлын байрны төлбөр	сая.төг		
2.10	Агаар бохирдлын төлбөр	сая.төг		
2.11	Нийгмийн даатгалын шимтгэл (хувь хүн)	сая.төг	31.20	
2.12	Нийгмийн даатгалын шимтгэл (байгууллага)	сая.төг	34.80	
2.13	Эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл (хувь хүн)	сая.төг	9.36	
2.14	Эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл (байгууллага)	сая.төг	9.36	
2.15	Төрийн захиргааны байгууллагад төлсөн үйлчилгээний хураамж ба бусад төлбөрүүд	сая.төг		
2.16	Төрийн өмчийн ногдол ашиг	сая.төг		
3	Орон нутгийн төсөвт төлсөн албан татвар, хураамж, ногдол ашиг	сая.төг	4.31	
3.1	Үл хөдлөх хөрөнгийн татвар	сая.төг		
3.2	авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	сая.төг	1.80	
3.3	Газрын татвар	сая.төг	0.39	
3.4	Ус ашигласны төлбөр	сая.төг	2.12	
3.5	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр	сая.төг		
3.6	Орон нутгийн төрийн өмчийн ногдол ашиг	сая.төг		
	Бусад (торгууль төлбөр)	сая.төг		

Үзүүлэлт гаргасан: Ч.Ганбат
 Эдийн засагч: Ч.Ганбат
 Нягтлан бодогч: С.Чулуунцэцэг

Хүлээн авсан:
 Мэргэжилтэн:

2300044

ААН-ийн нэр: Түшиг-Интернэшнл
 Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
 Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
 Төлөвлөгөөний он: 2023
 Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт - 16

Эдийн засгийн үзүүлэлтүүд

Д/д	Татвар төлбөрүүд	Хэмжих нэгж	Төлөвлөлтийн тоон утга	Тайлбар
1	Борлуулалтын орлого*	сая.төг	2,831.00	
1	Уурхайн	сая.төг	2,831.00	
2	Бусад* **	сая.төг		
2	Нэгж бүтээгдэхүүний үнэ:			
1	Бүхэллэг жонш ФК-75	төг/тн	750,000.00	7,164 мян.тн
2	Хайлуур жоншны хүдэр ФР	төг/тн	50,000.00	12,201 мян.тн
3	Нийт зардал :	сая.төг	1,645.42	
4	Бусад зардал***	сая.төг		
5	Татвар ногдох орлого	сая.төг	1,185.58	
6	Аж ахуйн нэгж орлогын албан татвар	сая.төг	118.56	
7	Цэвэр ашиг (татварын дараах)	сая.төг	1,067.02	
8	Өмчлөгчид хуваарилах ногдол ашиг	сая.төг		
9	Ногдол ашгийн татвар		106.70	
10	Үндсэн хөрөнгийн нийт үнэ	сая.төг		
11	Нэгж бүтээгдэхүүний өөрийн өртөг			
1	Херс			
2	Олборлолт			
3	Баяжуулалт (боловсруулалт)			
4	Бүхэллэг жонш ФК-75		80.52	
5	Хайлуур жоншны хүдэр ФР		80.50	

Үзүүлэлт гаргасан: Ч.Ганбат
 Эдийн засагч: Ч.Ганбат
 Нягтлан бодогч: С.Чулуунцэцэг

Хүлээн авсан:
 Мэргэжилтэн:

2300045

ААН-ийн нэр: Түшиг-Интернэшнл
 Тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-018936
 Ашигт малтмалын төрөл: Хайлуур жонш

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Баяжуулалтын технологи: Гравитаци
 Төлөвлөгөөний он: 2023
 Тухайн онд боловсруулах хүдрийн (элс) хэмжээ: 29.16

Маягт №-17

Хөрөнгө оруулалтын бүтэц

№	Хөрөнгө оруулалтын үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Нийт хөрөнгө оруулалт (анхны хөрөнгө оруулалтаас хийснээс хойших өссөн дүн)	Тухайн оны төлөвлөлт								Тайлбар
				Нийт	Геологи	Олборлолт	Баяжуулалт	Тоног төхөөрөмж	Дэд бүтэц	Байгаль орчин нөхөн сэргээх	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд	
1	Нийт хөрөнгө оруулалт	сая.төг	150.00	150.00	0.00	150.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
1.1	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	сая.төг	150.00	150.00	0.00	150.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
1.1.1	Өөрийн	сая.төг	150.00	150.00	0.00	150.00						
1.1.2	Зээл	сая.төг		0.00								
1.1.3	Үнэт цаасны	сая.төг		0.00								
1.1.4	Бусад	сая.төг		0.00								
1.2	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	сая.төг	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
1.2.1	Өөрийн	сая.төг		0.00								
1.2.2	Зээл	сая.төг		0.00								
1.2.3	Үнэт цаасны	сая.төг		0.00								
1.2.4	Бусад	сая.төг		0.00								
2	Хөрөнгө оруулалтын зарцуулалт	сая.төг										
2.1	Үндсэн хөрөнгө	сая.төг		0.00								
2.2	Эргэлтийн хөрөнгө	сая.төг	150.00	150.00		150.00						
3	Хөрөнгө оруулалтын хэлбэр	сая.төг		0.00								
3.1	Барилга, байгууламж	сая.төг		0.00								
3.2	Хүчин чадал өргөжүүлэх	сая.төг		0.00								
3.3	Техник, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэлт	сая.төг	150.00	150.00		150.00						
3.4	Дэд бүтэц	сая.төг		0.00								
3.5	Байгаль орчин нөхөн сэргээлт	сая.төг		0.00								
3.6	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хийгдсэн	сая.төг		0.00								

Үзүүлэлт гаргасан: Ч.Ганбат
 Эдийн засагч: Ч.Ганбат
 Нягтлан бодогч: С.Чулуунцэцэг

Хүлээн авсан:
 Мэргэжилтэн:

2300046